

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΑΧΡΙΔΟΣ ΚΑΙ ΙΠΕΚΙΟΥ

Ὁ R. Janin (Echos d' Orient, 1936, σελ. 253) καὶ ἄλλοι ἡμέτεροι ¹⁾ καὶ ξένοι ἐρευνῆται ἐτόνισαν τελευταίως τὴν σημασίαν τῶν τουρκικῶν ἀρχείων διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν σύνταξιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν **βερατίων**, διὰ τῶν ὁποίων, ὡς γνωστόν, ἐκυροῦτο ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ἡ ἐκλογή τῶν ἀρχιερέων.

Τοιαῦτα πολύτιμα κείμενα περιελάμβανεν ἡ πλουσία συλλογὴ τοῦ μακαρίτου ἱστοριοδίφου Ἰωάννου Χώτζη, τῆς ὁποίας μέγα τιμῆμα ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος. Ἔτερον, ὀλιγότερον σημαντικὸν τιμῆμα, ἠγοράσθη ὑπὸ τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους. Μεταξὺ τῶν ἀγορασθέντων ὑπὸ τῆς τελευταίας ταύτης ὑπηρεσίας ἐγγράφων, εὔρηται καὶ ἑνέα ἀνέκδοτα **τακρίγια** (ἀναφοραὶ) ἀρχιεπισκόπων Ἀχρίδος καὶ Ἰπεκίου πρὸς τὸν Σουλτάνον. Τὰς ἀναφορὰς ταύτας ἐκδίδομεν κατωτέρω ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει ²⁾ γενομένη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Σεραφετινίδου, ἀρίστου γνώστου τῆς τουρκικῆς καὶ πλείστας παρασχόντος ὑπηρεσίας εἰς τὰ Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

Τὰ ἐκδιδόμενα ἐνταῦθα κείμενα, καίτοι δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν **βερατίων**, ἀναφέρονται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς ἢ τὴν παῦσιν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων τοῦ κλίματος τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Γενικωτέρας σημασίας εἶναι τὰ ὑπ' ἀριθ. 6-9 ἔγγραφα, περὶ τῶν ὁποίων θὰ γίνῃ ὁ προσῆκων λόγος ἐν τῷ οἰκείῳ ὑπομνήματι.

Ἄπαντα τὰ δημοσιευόμενα ἔγγραφα διασφύζονται ἐν πρωτοτύπῳ, φέρουν δέ, πλὴν τῆς σφραγίδος τῶν ἀρχιεπισκόπων, καὶ περιθωριακὰ σημειώματα λειτουργῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτῆς τῆς αὐτοκρατορικῆς γραμματείας, μαρτυροῦντα περὶ τῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων διὰ

1. Βλ. Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ Μ. ΑΡΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ, Φωτίειος Βιβλιοθήκη, 1-2, ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1933.

2. Τὴν μετάφρασιν τοῦ Κ. Σεραφετινίδου, ὡς ἀποδίδουσιν πιστῶς τὸ τουρκικὸν πρωτότυπον, εἰς ὅλως ἐπουσιώδη σημεία μεταβάλομεν, παριδόντες φραστικὰς τινὰς ἀτελείας.

τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ἐν τοῖς ἐγγράφοις ἐκτιθεμένων ὑποθέσεων. Τὰ ἐν λόγῳ σημειώματα προσδίδουν εἰς τὰ ἐκδιδόμενα ἔγγραφα τὸν χαρακτῆρα κειμένων καθαρῶς ἀρχαϊκῶν.

Ἐκάστου ἐγγράφου προτάσσεται περίληψις μετὰ διπλωματικῆς περιγραφῆς, ἐπιτάσσεται δὲ βραχὺ ἐρμηνευτικὸν ὑπόμνημα. Ὁ ἐκδότης λυπεῖται διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦτο. Ἐπιπλέον ἡ ἀγνοία τῶν σλαβικῶν γλωσσῶν δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν νεωτέραν βιβλιογραφίαν. Ἀλλὰ καὶ οὕτω προσφερόμενα, τὰ κατωτέρω ἐκδιδόμενα ἔγγραφα, θὰ εἶναι, ἐλπίζω, εὐπρόσδεκτα εἰς τοὺς εἰδικῶς ἀσχολουμένους περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀρχίδος καὶ Ἰπεκίου. ¹⁾

Α'. ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΧΡΙΔΟΣ

1.

Τακρίριον Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς, πρὸς τὸν Σουλτάνον.

(15 Seval 1100 = 2 Αὐγούστου 1689)

Περίληψις. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχίδος Γερμανός, ἐπικαλούμενος τὰ εἰς τὸ ἀξίωμα του ἀνήκοντα προνόμια, ζητεῖ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀντικανονικῶς διορισθέντος μητροπολίτου Δεβρῶν, Βελεγράδων καὶ Αὐλώνος καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ διὰ τοῦ κληρικοῦ Παρθενίου.

Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου στιλπνοῦ διαστάσεων 0.275 × 0.190. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερῆ, ἡ σφραγὶς τοῦ ἀρχιεπισκόπου φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «† ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΕΛΕΟΘ(Ε)ΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΗΣ ΙΟΥΣΤ(ΙΝΙ)ΑΝ(ΗΣ) ΑΧΡΙΔΟ(Σ)», ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τουρκισί.

Σημειώματα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Γραμματείας.

Ἡ ἐν τῷ τακρίριῳ ἀναφερομένη μητρόπολις Ἀλβανίας, Βελεγράδων εἶναι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κληρικοῦ Ἰγνατίου καὶ μόλις τὴν 15ην τοῦ μηνὸς Σεββὰτ ἔτους ἐγίρας 1100 (1689) τὸ βεράτιον ἐδόθη καὶ δὲν ἐπελήφθη ἔτι τῶν καθηκόντων του. Πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Σουλτάνον μου.

1. Διὰ τὴν μετατροπὴν τῶν μουσουλμανικῶν ἐτῶν εἰς χριστιανικὰ ἐχρησιμοποίησαμεν τοὺς πίνακας τοῦ Lt-Colonel Sir WOLSELEY HAIG, Comparative Tables of Muhammadan and Christian date (Λονδῖνον, 1932).

Δῶρον ¹⁾
6540 ἀκτῆδες

Νὰ ληφθῆ τὸ δῶρον καὶ νὰ γραφῆ τὸ βεράτιον.

Κείμενον τοῦ τακριρίου.

Αἰτία τῆς ταπεινῆς ἀναφορᾶς μου εἶναι: ὅτι, ἐγὼ ὁ θεράπων τῆς Α. Μεγαλειότητος εἶμαι πατριάρχης Ἀχρίδος καὶ τῶν ἐτεροδόξων τῆς περιφερείας καὶ οὕτω, κατὰ τὴν θρησκείαν μας καὶ συμφώνως πρὸς τὸν νόμον καὶ τοὺς ὅρους, μὲ τοὺς ὁποίους ἀνέλαβον τὸ ἀξίωμα, ὁ διορισμὸς τοῦ μητροπολίτου τῶν ἐτεροδόξων τῆς εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς πατριαρχεῖον ὑπαγομένης περιφερείας, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ προταθῆ εἰς ἐμὲ τὸν θεράποντα τῆς Α. Μεγαλειότητος πρὸς ἐνέργειαν τῆς κυρώσεως, ἐν τούτοις ὁ ἤδη μητροπολίτης Λεβρῶν, Βελεγράδων, Αὐλῶνος καὶ τῆς περιφερείας κληρικὸς ὀνόματι Ἰγνάτιος, ²⁾ παρὰ τὰ εἰωθότα καὶ τὸν νόμον, ὑπό τινων βοηθούμενος, ἀπέκτησε βεράτιον καὶ ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον παρεβίασε τὴν δικαιοδοσίαν μου, παρακαλεῖται εὐλαβῶς ἡ Α. Μεγαλειότης, ἵνα εὐδοκῆσῃ νὰ διατάξῃ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ εἰρημένου Ἰγνατίου καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας καὶ τῆς περιφερείας, συμφώνως τῷ νόμῳ καὶ τοῖς εἰθισμένοις, σὺν τῇ καταβολῇ τοῦ δώρου εἰς τὸ Θησαυροφυλάκιον, νὰ τοποθετηθῆ ὁ κληρικὸς ὀνόματι Παρθένιος ³⁾ καὶ νὰ χορηγηθῆ εἰς αὐτὸν καὶ τὸ Αὐτοκρατορικὸν βεράτιον. Ἐπὶ τούτῳ πᾶσα διαταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον καὶ Εὐδαιμονότατον Σουλτάνον μου.

Τῆ 15ῃ Σεβάλ ἔτους 1100 (1689)

ὁ Θεράπων τῆς Α. Μ.

Γεοργανὸς

Πατριάρχης Ἀχρίδος

(Ἐπισθ.) ἡ διαταγὴ του
(Τ. Σ.) 12.

1. Δῶρον, τὸ λεγόμενον « πεσκέσιον τοῦ βερατίου ». Ἐκτακτος εἰσφορὰ καταβαλλομένη ἐφ' ἅπαξ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν θησαυροφυλάκιον ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ βερατίου τοῦ κυροῦντος τὴν ἐκλογὴν ἀρχιερέως. Πρβλ. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida (Leipzig, 1902) σελ. 223. Γ. Δ. ΜΠΑΛΑΣΤΖΕΦ, Περιληπτικὴ πραγματεία περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας (Σόφια, 1906) σελ. 12.

2. Ὁ μητροπολίτης Βελεγράδων Ἰγνάτιος ὑποσημαίνεται ἐν ἐγγράφοις τῆς 1 Ἰουνίου 1683 (H. GELZER, Derwiederaufgefundene Kodex des Hl. Klemens und andere auf den Patriarchat Achrida bezügliche Urkundensammlungen. Abdruck aus den Berichten der philologisch-historischen Klasse der Königl. Sächs. Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig, Συνεδρία 7ης Φεβρουαρίου 1903, σελ. 92), τοῦ 1691 (H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 48 ¹⁵), τῆς 8ης Αὐγούστου 1691 (Αὐτόθι, σελ. 50 ⁴⁰) καὶ τῆς 8ης Αὐγούστου 1685 (Αὐτόθι, σελ. 52 ²⁰). Τὴν 13ην Αὐγούστου 1693 ἐκλέγεται ἀρχιεπίσκοπος πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας (Αὐτόθι, σελ. 54-55. Πρβλ. καὶ σελ. 55-56 καὶ 140). Βλ. καὶ ΑΝΘΙΜΟΥ ΑΛΕΞΟΥΔΗ, Σύντομος ἱστορικὴ περιγραφή τῆς ἱερᾶς μητρο-

πόλεως Βελεγράδων (Κέρκυρα, 1868) σελ. 120. IVAN SNEGAROV, Istorija na Okhridskata Arkhieriskorija - Patriarchija (1394-1767) Σόφια, 1932, σελ. 212. Μητροπολίτου Σάροδων ΓΕΡΜΑΝΟΥ, Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι τῶν ἐν Ἡπείρῳ καὶ Ἀλβανίᾳ ἐπαρχιῶν τοῦ Πατριαρχείου Κ)πόλεως, Ἡπειρωτικὰ Χρονικά, τόμ. 12 (1937), σελ. 17.

3. Ὁ μητροπολίτης Βελεγράδων Παρθένιος δὲν περιλαμβάνεται εἰς τοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους τοὺς συνταχθέντας ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. I. SNEGAROV, Ἐνθ. ἀνωτέρω σελ. 212, καίτοι ἀναφέρεται ἐν κώδικι τῆς μητροπόλεως Καστορίας ὡς κατέχων τὸν θρόνον τῶν Βελεγράδων τῷ 1683 (GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 119. Πρβλ. Μητροπολίτου Σάροδων ΓΕΡΜΑΝΟΥ, Ἐνθ. ἀν., σελ. 17). Ὁ κ. SNEGAROV, αὐτόθι, σελ. 212, σημ. 2, νομίζει ὅτι κατὰ λάθος ἀναφέρεται μητροπολίτης Βελεγράδων Παρθένιος. Τὸ ἐνταῦθα ἐκδιδόμενον τουρκικὸν ἔγγραφον λυεὶ ὀριστικῶς τὸ ζήτημα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τοποθετεῖ εἰς τὸ ἔτος 1689 τὸν χρόνον, καθ' ὃν ὁ Παρθένιος προέστη τῆς μητροπόλεως Βελεγράδων. Βλέπε καὶ κατωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 ἔγγραφο.

2.

Τακρίριον Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς, πρὸς τὸν Σουλτάνον.

(22 Zou-el-Kadé 1100 = 7 Σεπτεμβρίου 1689)

Περίληψις. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχίδος Γερμανὸς ζητεῖ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ βερατίου τοῦ μητροπολίτου Καστορίας Δαυὶδ.

Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου στιλπνοῦ διαστάσεων: 0.260 × 0.170. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερῶ, ἡ χρονολογία 22 Zou-el-Kadé 1100 καὶ κάτωθεν ἡ σφραγὶς τοῦ ἀρχιεπισκόπου, φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «† ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΕΛΕΟ Θ(Ε)ΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΡΟΤΗΣ ΙΟΥΣ(ΙΝ)ΙΑΝ(ΗΣ) ΑΧΡΙΑΟ(Σ)», ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τουρκιστί.

Σημειώματα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Γραμματείας.

Ἡ ἀναφερομένη μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας Κεσριὲ (Καστορίας) καὶ τῆς περιφερείας ἔχει καταχωρισθῆ εἰς τὸ βιβλίον ἐπ' ὀνόματι τοῦ κληρικῶν Δαυὶδ καὶ ὑποβάλλεται παράκλησις διὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ βερατίου. Πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Σουλτάνον μου.

Δ ὄ ρ ο ν

1000 ἀκτζέδες

Νὰ δοθῆ τὸ δῶρον καὶ νὰ γραφῆ τὸ βεράτιον.

Κείμενον τοῦ τακρίριου.

Ὁ Εὐδαιμονόστατος Σουλτάνος μου ὕγιαῖνοι.

Ἡ εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς πατριαρχεῖον προσηρητημένη μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας Κεσριὲ (Καστορίας) καὶ τῶν ἑτεροδόξων τῆς περιφερείας ὑπάγεται

εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ κληρικοῦ ὀνόματι Δαυὶδ ¹⁾ καὶ παρακαλεῖται εὐλαβῶς ἢ Α. Μεγαλειότης ὄπως, ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀναρρήσει αὐτῆς εἰς τὸν ἐνδοξον Θρόνον τῆς Κραταιᾶς Αὐτοκρατορίας, ²⁾ εὐδοκίῃσιν νὰ διατάξῃ τὴν ἀνα νέωσιν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ βερατίου καὶ τὴν χορήγησιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον καὶ Εὐδαιμονέστατον Σουλτάνον μου.

Ἄο θεράπων τῆς Α. Μ.

Γερμανός

Πατριάρχης ἑτεροδόξων καὶ Βιδὴν Ἀρχίδος

(ἌΟπισθ.) 22 Ζιλ - καδὲ ἔτους 1100 (1688)

3.

Τακρίριον Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς, πρὸς τὸν Σουλτάνον.

(10 Djemali - oul - Ewel 1101 = 1690)

Περίληψις. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχίδος Γερμανός, ἀναφέρων ὅτι ὁ μητροπολίτης Βελεγράδων καὶ Αὐλώνος Παρθένιος, καταστάς τυφλός, δὲν δύναται νὰ ἐκτελῇ τὰ καθήκοντά του, παρακαλεῖ τὸν Σουλτάνον νὰ ἐκδώσῃ βεράτιον ἐπικυροῦν τὴν ἐκλογὴν εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ταύτην ἔδραν τοῦ καὶ ἄλλοτε χρηματίσαντος μητροπολίτου Βελεγράδων κληρικοῦ Ἰγνατίου.

Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου στιλπνοῦ διαστάσεων 0.295 × 0.205. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερῶ, ἢ σφραγίς τοῦ ἀρχιεπισκόπου, φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «† ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΕΛΕΟ Θ(Ε)ΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΗΣ ΙΟΥΣΤ(ΙΝ)ΙΑΝ(ΗΣ) ΑΧΡΙΔΟΣ», ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τουρκιστί. Περὶ τῶν μητροπολιτῶν Ἰγνατίου καὶ Παρθενίου βλ. τὰ σημειωθέντα ἀνωτέρω ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1 ἐγγράφῳ

Σημειώματα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Γραμματείας.

Ἡ ἀναφερομένη μητρόπολις Βελεγράδων, Ἀλβανίας, ἔχει καταχωρισθῆ εἰς τὸ βιβλίον ἐπ' ὀνόματι τοῦ κληρικοῦ Παρθενίου. Πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Εὐδαιμονέστατον Σουλτάνον μου.

Δῶρον

3540 = τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιοι τεσσαράκοντα ἀκτιζέδες

Νὰ ληφθῇ τὸ δῶρον καὶ νὰ γραφῇ τὸ βεράτιον.

Κείμενον τοῦ τακρίριου.

Αἰτία τῆς ὑποβαλλομένης ταύτης ἀναφορᾶς τοῦ ταπεινοῦ εὐχέτου εἶναι: ὅτι, ὡς ἀνηγγέλθη ἐκ μέρους τῶν Καδήδων Βελεγράδων καὶ Αὐλώνος, οἱ σαγιάδες τοῦ καζᾶ Ἀλβανίας καὶ Βελεγράδων παρουσιάσθησαν εἰς αὐτοὺς καὶ

ἀνέφεραν, ὅτι ὁ ἤδη μητροπολίτης κληρικὸς ὀνόματι Παρθένιος κατέστη τυφλὸς καὶ ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων του καὶ ὅτι ὁ τέως μητροπολίτης τοῦ καζᾶ τούτου κληρικὸς δοῦλος ταπεινὸς τῆς Α. Μ. ὀνόματι Ἰγνάτιος εἶναι ἄξιος καὶ καθ' ὅλα ἰκανὸς καὶ ἀρμόδιος διὰ τὴν θέσιν αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως ἐπειδὴ οὗτος διωρίσθη εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἔδραν τοῦ Καζᾶ τούτου, παρακαλεῖται ἡ Α. Μεγαλειότης, ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὸν τὸ Αὐτοκρατορικὸν βεράτιον. Ἐπὶ τούτῳ πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον.

Τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς Δζεμαζί-ἐλ-ἐββέλ ἔτους 1101 (1690)

Ἐθέρᾶπων τῆς Α. Μ.

Γερμανὸς

Πατριάρχης Ἀχρίδος

(Ἔπισθ.) Εἶναι ἐπ' ὀνόματι τοῦ Παρθενίου.

10 Δζεμαζί - ἐλ - ἐββέλ 1101 (1690)

(Τ.Σ.)

1. Ὁ μητροπολίτης Δαυὶδ προέστη ἐπὶ μακρὸν τῆς μητροπόλεως Καστορίας. Ἡ ἀρχαιότερα γνωστὴ εἰς ἐμὲ μνεία τοῦ ἱεράργου τούτου εὑρίθεται ἐν ἐγγράφῳ τοῦ ἔτους 1660 (H. GELZER, Der wiederaufgefundene Kodex des Hl. Klemens, σελ. 87. Πρβλ. καὶ σελ. 91-92). Ἀκολουθῶς μνημονεύεται ἐν ἐγγράφοις τῶν ἐτῶν 1666 (H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 118), 1684 (Αὐτόφθι, σελ. 120), 1688 (σελ. 53), 1691 (σελ. 50), 1693 (σελ. 53). Τὴν 14ην Νοεμβρίου 1694, διὰ πράξεως τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, ἐκλέγεται ὁ ἱερομόναχος Διονύσιος εἰς τὸν θρόνον τῆς μητροπόλεως Καστορίας, ἥτις «ἄνευ προστάτου καὶ ποιμένος ἐναπέμεινε διὰ τὸ τὸν πρῶτον ἀρχιερατεύοντα ἐν αὐτῇ κύριον κύριον Δαβὶδ παραίτησιν οἰκιοθελῆ ποιήσασθαι διὰ τε τὸ γῆρας αὐτοῦ καὶ τὴν ἀδυναμίαν». (H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 59-60). Περὶ τοῦ μητροπολίτου Καστορίας Δαυὶδ βλ. καὶ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΒΑΦΕΙΔΟΥ, Κώδιξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, 20 (1900), σελ. 109, 110 καὶ 123. I. SNEGAROV, Istoriija. ἐνθ' ἄνωγ., τόμ. Β', σελ. 229-230. A. - P. RÉCHAUYRE, ἐν Echos d' Orient, 1936, σελ. 313.

2. Πρόκειται περὶ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν τοῦ Β' (1687-1691).

4.

Τακρίριον Γερμανοῦ, ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς, πρὸς τὸν Σουλτάνον.

(Ἀχρόνιστον)

Περίληψις. Τοῦ μητροπολίτου Κορυτσᾶς Παρθενίου οἰκιοθελῶς παραιτηθέντος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Γερμανὸς παρακαλεῖ τὸν Σουλτάνον νὰ ἐκδώσῃ βεράτιον ἐπικυροῦν τὴν εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ταύτην ἔδραν ἐκλογὴν τοῦ κληρικοῦ Μακαρίου.

Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου στίλπνου διαστάσεων 0.220 × 0.150. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερᾶ, ἡ σφρα-

γίς τοῦ ἀρχιεπισκόπου φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «† ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΕΛΕΟ Θ(Ε)ΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΙΟΥΣΤ(ΙΝΙ)ΑΝ(ΗΣ) ΑΧΡΙΔΟ(Σ)», ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τουρκιστί.

Σημειώματα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Γραμματείας.

Ἡ ἀναφερομένη μητρόπολις τῆς Κορυθαῖς ἔχει καταχωρισθῆ εἰς τὸ βιβλίον ἐπ' ὀνόματι τοῦ κληρικοῦ Παρθενίου καὶ ἐν ἔτει 1081 (1670-1671) ἐχορηγήθη αὐτῷ τὸ Αὐτοκρατορικὸν βεράτιον. Πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Σουλτάνον μου.

(ὑπογραφή δυσανάγνωστος)

Δῶρον: παλαιόν.

Νὰ ληφθῆ τὸ δῶρον καὶ τὸ βεράτιον νὰ γραφῆ.

Κείμενον τοῦ τακριίου.

Αἰτία τῆς παρούσης ταπεινῆς ἀναφορᾶς ἐμοῦ τοῦ θεράποντος τῆς Α. Μεγαλειότητος εἶναι: ὅτι ὁ μητροπολίτης τῆς Κορυθαῖς καὶ τῶν καζάδων τῆς περιφερείας κληρικὸς ὀνόματι Παρθένιος, ¹⁾ ἐπειδὴ οἰκειοθελῶς παρητήθη καὶ εἰς τὴν ἐγκαταλειμμένην θέσιν τούτου ἐκ μέρους ἡμῶν τῇ μεσολαβῆσει καὶ ὄλων τῶν μητροπολιτῶν ἐτοποιητήθη ὁ κληρικὸς ὀνόματι Μακάριος, ²⁾ παρακαλεῖται εὐλαβῶς ἡ Α. Μ. ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ διατάξῃ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ βερατίου. Ἐπὶ τούτῳ πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Σουλτάνον μου.

Ὁ θεράπων τῆς Α. Μ.

Γεργανὸς

Πατριάρχης Ἀχρίδος

(Ὅπισθ.) (Τ. Σ.)

1. Ὁ μητροπολίτης Κορυθαῖς Παρθένιος δὲν περιλαμβάνεται εἰς τοὺς ἐπισκοπικούς καταλόγους τοῦ κ. SNEGAROV, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 228, καὶ τοῦ Μητρο. Σάρδεων ΓΕΡΜΑΝΟΥ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 72. Τούναντίον εἶναι γνωστός εἰς τὸν Η. ΔΑΣΣΑΡΗΤΗΝ, Περὶ Κορυθαῖς, Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, τόμ. 5 (1900), σελ. 158, καὶ εἰς τὸν Α. - Ρ. ΡΕΧΑΥΡΕ, L' archevêché d'Ochrida de 1334 à 1767, Echos d'Orient, τόμ. 35 (1936), σελ. 310. Ἐκ τοῦ ἐκδιδομένου ἐγγράφου προκύπτει ὅτι ὁ Παρθένιος ἐξελέγη τῷ 1670-1671, διαδεχθεὶς πιθανάτα τὸν μητροπολιτὴν Ἰγνάτιον.

2. Ὁ μητροπολίτης Μακάριος ἀναφέρεται μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδος, 8 Αὐγούστου 1691 (GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 50), ὑποσημαίνεται δὲ ἐν ἐγγράφοις τοῦ 1691 (Αὐτόθι, σελ. 48¹⁶) καὶ τῆς 13ης Αὐγούστου 1693 (Αὐτόθι, σελ. 55²⁸). Ἀπέθανε περὶ τὰ τέλη τοῦ 1693 (Μητροπ. Σάρδεων ΓΕΡΜΑΝΟΥ, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 72). Πρβλ. καὶ Η. ΔΑΣΣΑΡΗΤΟΥ, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 158. Η. GELZER, Αὐτόθι, σελ. 145. Ι. SNEGAROV, Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 228.

5.

**Τακρίριον Ῥαφαήλ, ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς,
πρὸς τὸν Σουλτάνον.**

(15 Regueb 1110 = 18 Ἰανουαρίου 1699)

Περίληψις. Τοῦ μητροπολίτου Βελεγράδων καὶ Αὐλῶνος Ἰγνατίου διὰ τὴν ἀπείθειαν καὶ τὰς καταδυναστείας αὐτοῦ πανθέντος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδος παρακαλεῖ τὸν Σουλτάνον νὰ διορίσῃ εἰς τὴν οὕτω κενωθεῖσαν μητροπολιτικὴν ἔδραν τὸν κληρικὸν Διονύσιον.

Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ ἐπὶ χάρτου σιλπινοῦ διαστάσεων 0.315×0.215 . Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερᾶ, εὔρηται τὸ σημεῖωμα τουρκιστί: «Ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰγνατίου. 15 Δζεμαλι - ουλ - εββέλ 1101 = 6540» καὶ κάτωθεν ἡ σφραγὶς τοῦ ἀρχιεπισκόπου φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «ΡΑΦΑΗΛ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΧΡΗΔΟΝ», ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τουρκιστί.

Σημειώματα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Γραμματείας.**Δ ὄ ρ ο ν**

6540 = ἕξ χιλιάδες πεντακόσιοι τεσσαράκοντα ἀκτζέδες.

Ἡ μητρόπολις τῆς ἐπαρχίας Βελεγράδων, Ἀλβανίας καὶ τῶν ἑτεροδόξων τῆς περιφερείας ἔχει καταχωρισθῆ εἰς τὸ βιβλίον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀναφερομένου κληρικοῦ Ἰγνατίου. Πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Εὐδαιμονέστατον Σουλτάνον μου.

τῆ 5ῃ Σαπὰν 1110 (1699)

(ὑπογορ. δυσανάγνωστος)

Νὰ ληφθῆ τὸ δῶρον καὶ νὰ δοθῆ τὸ βεράτιον.

Κείμενον τοῦ τακρίριου.

Αἰτία ταύτης τῆς ὑποβαλλομένης ἀναφορᾶς ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ θεράποντος τῆς Ὑ. Μεγαλειότητος εἶναι: ὅτι ἐπειδὴ ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας Ἀλβανίας, Βελεγράδων καὶ Αὐλῶνος, κληρικὸς ὀνόματι Ἰγνάτιος, μὴ συμμορφούμενος πρὸς τὰ διὰ τινὰς ὑποθέσεις μας ἀνακοινωθέντα Ὑψηλὰ διατάγματα τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ ἐπιβαρύνων τοὺς πτωχοὺς ὁγαριάδες τοῦ Καζᾶ τούτου, οἵτινες παραπονοῦνται κατ' αὐτοῦ, ἐδέησε νὰ πανθῆ, καὶ εἰς τὴν θέσιν του, ἐπειδὴ ὁ κληρικὸς ὀνόματι Διονύσιος τυγχάνει καθ' ὅλα ἄξιος καὶ ἱκανὸς διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ μητροπολίτου, παρακαλεῖται ἡ Α. Μ. ὅπως εὐδοκῆσῃ νὰ διορισθῆ οὗτος εἰς τὴν μητροπολιτικὴν ἔδραν τῶν προμνησθέντων καζάδων καὶ νὰ χορηγηθῆ τὸ Αὐτοκρατορικὸν βεράτιον εἰς χεῖρας

αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ πᾶσα προσηγορία ἀπόκειται εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Μεγαλειοτάτου.

Ὁ θεράπων τῆς Α. Μ.

Ραφαήλ

ἤδη πατριάρχης Ἀρχίδος

(᾽Οπισθ.) Ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰγνατίου. 15 Δζεμαζί - ἔλ - ἐβέλλ, 1101 (1690)
(Τ. Σ.) =6540=

6.

Τακρίριον Ἰωάσαφ, ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς, πρὸς τὸν Σουλτάνον.

(15 Saban 1133 = 11 Ἰουλίου 1721)

Περίληψις. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχίδος Ἰωάσαφ παρακαλεῖ τὸν Σουλτάνον, ὅπως διατάξῃ, ἵνα μὴ παρεμβάλλωνται προσκόμματα εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν κανονικῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἵνα παρέχεται πᾶσα διευκόλυνσις κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τῶν ἀρχιερέων ἐν ταῖς περιοδαίαις αὐτῶν.

Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 281. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάριτος στιλπνοῦ διαστάσεων 0.415×0.290. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερᾶ, ἀναγινώσκειται ἡ χρονολογία «15 Saban 1133» καὶ κάτωθεν ἡ σφραγίς τοῦ ἀρχιεπισκόπου φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «† ΙΩΑΣΑΦ ΕΛΕΟΥ Θ(Ε)Υ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΗΣ ΑΧΡΙΔΩΝ», ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἡ ἐπιγραφὴ τουρκιστί. Εἰς τὸ ἀνωτέρω τακρίριον εὐρηταί προσηρημένος πίναξ τῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀρχίδος ὑπαγομένων μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν, τοῦ ὁποίου ἡ μετάφρασις ἔγει ὡς ἑξῆς:

Πίναξ

Τῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ὀχρίδος ὑπαγομένων Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν.

Μητρόπολις Βελεγράδων (1) μετὰ τῶν καζάδων Μαλακασίου, Τεπελενίου, Μουζακίου καὶ Σκραπάρ.

Ἐπισκοπὴ Αἰδῶνος καὶ τῆς περιφερείας. (2)

Μητρόπολις Πετριτίου καὶ τῆς περιφερείας. (3)

Τὸ ἀρχικὸν Ταγματίον τοῦ Πατριαρχείου.

Μητρόπολις Καραφερίας (4) καὶ τῆς περιφερείας

Ἐπισκοπὴ Μουζακίου (5) καὶ τῆς περιφερείας

Μητρόπολις Δομνίτης (6) καὶ τῆς περιφερείας

Μητρόπολις Κηριζόβας (7) καὶ τῆς περιφερείας

Μητρόπολις Γρεβενῶν (8) καὶ τῆς περιφερείας

Ἐπισκοπὴ Βελιγραδίου (9) καὶ τῆς περιφερείας

Ἐπισκοπὴ Μαλακασίου (10) καὶ τῆς περιφερείας

- Ἐπισκοπὴ Ἀνασελίτης (11) καὶ τῆς περιφερείας
 Ἐπισκοπὴ Γούδα καὶ Προμετιῆς (12) καὶ τῆς περιφερείας
 Ἐπισκοπὴ Δίβρης (13) καὶ τῆς περιφερείας
 Ἐπισκοπὴ Ἐλβασάν, Σπλαθιῆς, Δυῶδαχίου (14) καὶ τῆς περιφερείας
 Μητροπολις Βοδενῶν, (15) Γενιτζὲ Βαρδάρ καὶ τῆς περιφερείας
 Ἐπισκοπὴ Καρατζῆ ὀβᾶ (16) καὶ τῆς περιφερείας
 Ἐπισκοπὴ Στρωμνίτης, (17) Νιμὸς καὶ τῆς περιφερείας.

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν τῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ὀχρίδος ὑπαγομένων, μεταφερθὲν ἐκ τοῦ ἀρχείου.

Κείμενον τοῦ τακριίου.

Ὁ Μεγαλειότατος καὶ Εὐδαιμονέστατος Σουλτάνος μου Ὑγιάινοι.

Ὁ ὑποφαινόμενος θεράπων τῆς Α. Μεγαλειότητος δι' Αὐτοκρατορικοῦ Βερατίου Πατριάρχης Ὀχρίδος, Κορτσιῶς, Ἀορίτσας (18), Τεπελενίου (19), Προμετιῆς (20), Βελιγραδίου (21), Αὐλώνος (22), Πρόσπας (23), Γρεβενῶν (24), Ἀνασελίτης (25), Σισανίου (26), Μοναστηρίου (27), Δίβρης (28) (τῆς Ἀλβανίας), Χούρσινε (29), Τζουμᾶ (30), Ὀστρόβου (31), Καρατζόβας (32), Στρωμνίτης (33), Ῥαδοβιστίου (34), Βλαδόβου (35), Γιολμαγιᾶ (36), Καστορίας (37), Γενησαίας (38), Βιδινίου (39), Δυῶδαχίου (40), Ἐλβασάν (41), Κήρτζοβα (42), Περλεπὲ (43) καὶ Κολωνίας (44), βαθυσεβάστως ὑποβάλλω τὴν ταπεινὴν μου παρᾶκλησιν ὅπως, κατὰ τὰς ἐκάστοτε, ἀπὸ τοὺς ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας μου κατοικοῦντας μητροπολίτας, ἐπισκόπους, ἱερεῖς, μοναχοὺς καὶ λοιποὺς ὑποτελεῖς ὑπηκόους Χριστιανούς, εἰσπράξεις τῶν δημοσίων φόρων καὶ τῶν ἀπὸ πανηγύρεις, μοναστήρια κεκανονισμένων δικαιωμάτων καθὼς καὶ ἐνὸς ἀπὸ τὸν πρῶτον γάμον, δύο γροσίων ἀπὸ τὸν δεύτερον, τριῶν γροσίων ἀπὸ τὸν τρίτον γάμον καὶ κατ' ἔτος ἀπὸ κάθε σπίτι ὑποτελοῦς ὑπηκόου δώδεκα ἀκτζέδων καὶ ἀπὸ ἑκαστον ἱερέα ἐνὸς φλωρίου, αἵτινες εἰσπράξεις εἴτε ἀδιοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου μου γίνονται, νὰ μὴ προβληθῇ εἰς αὐτὰς παρ' οὐδενὸς οὐδεμίᾳ ἐπέμβρασις, καὶ ἐν περιπτώσει θανάτου μητροπολίτου, ἢ ἐπισκόπου, ἢ ἡγουμένου, ἢ ἱερέως, ἢ μοναχοῦ, ἢ καλογραίας τινός, ὁπότε κατὰ τὰ ἔκπαλαι θεοπισμένα αἱ περιορισαὶ τῶν τοιούτων παραλαμβάνονται παρ' ἐμοῦ τοῦ θεράποντος τῆς Α. Μεγαλειότητος, νὰ μὴ διεκδικῶσι ταύτας οὔτε τὸ Δημόσιον οὔτε ὁ Κασάμης (45) (ὑπάλληλος ἐπιτετραμμένος τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας ἀποθανόντος τινός μεταξὺ τῶν κληρονόμων του) καὶ οἱ ἄνθρωποι του (οἱ ὑφιστάμενοι). Ἐπίσης δσάκις, αἰτία δυστροπίας τῆς παρὰ τῶν μητροπολιτῶν, ἐπισκόπων, ἡγουμένων, ἱερέων, καὶ μοναχῶν, πληρωμῆς τῶν οὖς δφείλουσι φόρων καὶ ἐπιβεβλημένων αὐτοῖς δικαιωμάτων μας, δεήσει κατὰ τὰ νενομισμένα νὰ ἐπιβληθῇ τιμωρία τις παρ' ἐμοῦ, ὡς τὸ κείρασθαι τὴν κόμην, ἢ ἀπὸ ἱεροτελεστίας καθαίρεσις, ἢ ἀπὸ ἐκκλησίαν ἀπομάκρυνσις, νὰ

μὴ παρεμβληθῆ παρ' οὐδενὸς κώλυμά τι. Διὰ δὲ τὴν τέλει τῶν γάμων, τὴν λύσειν αὐτῶν καὶ διὰ πᾶσαν μέσῳ ἡμῶν συνδιαλλαγὴν παντὸς μεταξὺ δύο ὑποτελῶν χριστιανῶν φιλονεικουμένου ζητήματος καὶ ἐν ἀνάγκῃ διὰ τό, κατὰ τοὺς διέποντας κανόνας, ὁρμίζειν αὐτοὺς ἐπ' ἐκκλησίαις, νὰ μὴ τιμωρηθῶσιν οὗτοι διὰ προστίμου παρὰ τῶν δικαστῶν καὶ τῶν τοποτηρητῶν αὐτῶν, καὶ νὰ μὴ ἐπιμεβαίη κανεὶς διὰ τὴν ἀνήκουσάν μοι ῥάβδον, ὅσακις φέρω ταύτην εἰς τὰς χεῖράς μου. Κατὰ τὰς περιοδείας, ἃς ἐπιχειροῦμεν ἀνά τὰς ἐπαρχίας πρὸς εἰσπραξίν δημοσίων φόρων, δασμῶν καὶ κεκανονισμένων ἡμῶν δικαιωμάτων καὶ τὴν πρὸς τοῦτο ἐν μεταμφίεσει ἀπὸ ἐπικίνδυνα μέρη διάβασίν μας ἀπὸ τὰ Δεοβένια (φυλάκια στενῶν) νὰ μᾶς δίδονται κατάλληλοι ὁδηγοὶ πρὸς προφύλαξιν τῶν τῆς ἱππασίας μας ἵππων καὶ ἡμιόνων ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις καὶ αὐθαιρεσίας τῶν κακοποιῶν καὶ τῶν ἰσχυρῶν, προστασίαν ἐμοῦ τε καὶ τῶν ἀνθρώπων μου ἀπὸ τὸν ἀντιστράτηγον, τὸν ὑποστράτηγον, τοὺς τιμαριούχους, τοὺς ὑπόπλους τοὺς αὐθαίρετον ἐξουσίαν ἀσκοῦντας, καὶ καθικετεύω ὅπως, πρὸς τοὺς κατὰ τόπους Καθῆδες, σταλῆ σχεικὴ Ὑψηλὴ προσταγή, ἣτις ἀπόκειται εἰς τὸν Εὐδαιμονέστατον καὶ Εὐσπλαγχνικώτατον Σουλτάνον μου.

Ὁ Ταπεινὸς θεράπων

Ἰωάννου

πατριάρχου τῶν Ῥωμαίων Ὁρχίδος

(Ὁπισθογράφημα) 15 Σεπτέμβριον 1133 (1721)

(Τ. Σ. τοῦ πατριάρχου τῶν Ῥωμαίων Ὁρχίδος Ἰωάννου)

(Περιθωριακὸν σημεῖωμα)

(Ἐκ τοῦ Ἀρχείου.)

Τὸ Πατριαρχεῖον Ὁρχίδος καὶ τῆς περιφερείας του, ἀντὶ ὠρισμένων ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων χιλιάδων ἀκτῆδων κατ' ἔτος πληρωτέων, ἔχει καταχωρισθῆ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κληρικῶ Ἰωάννου, πρὸς εἰσπραξίν δὲ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του καζάδων ἐτησίως ἀπὸ κάθε σπιτί ἐκάστον ὑποτελοῦς ὑποκόου δώδεκα ἀκτῆδων καὶ ἀπὸ ἕκαστον ἱερέα ἐνὸς φλωρίου διὰ τὸν Πατριάρχην καθὼς καὶ τῶν ἀπὸ ἀγιάσματα, μοναστήρια καὶ γάμους δικαιωμάτων, ἔχει δοθῆ εἰς χεῖράς του ὕψηλὴ διαταγή.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσα προσταγή ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον Σουλτάνον μου.

28 Σεπτέμβριον 1133 (11 Ἰουλίου 1721)

(Ὑπογραφή δυσανάγνωστος)

Κατὰ τὸ περιθωριακὸν σημεῖωμα καὶ τὰ εἰθισμένα νὰ γραφῆ ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τοῦ Τμήματος τῆς Ῥωμυλίας.

(Ὁπισθογράφημα) Ἀυτοκρατορικῶ διατάγματι ἐγγράφη.

Τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τακτοῦ προτάσεται πολύτιμος πίναξ τῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἀρχίδος, ἀντιγραφεῖς ἐκ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀρχείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἀναγραφή αὕτη, παραβαλλομένη πρὸς τὰς γνωστὰς ἐλληνικὰς πηγὰς, παρουσιάζει διαφορὰς τινὰς, τὰς ὁποίας θὰ μελετήσωμεν κατωτέρω.

(1) **Μητρόπολις Βελεγράδων μετὰ τῶν καζάδων Μαλακασίου, Τεπελενίου, Μουζακίου καὶ Σκραπάρ.**

Κατὰ τὰς παλαιότητας ἀναγραφάς, ἡ μητρόπολις Βελεγράδων (νῦν Berat τῆς Ἀλβανίας) περιελάμβανεν «αὐτὰ τὰ Βελέγραδα καὶ τὸν Γραδέτζην καὶ τὸν Ὀμιζὸν καὶ τὸν Γλαβεντίνον καὶ τὴν Ἄσπρην Ἐκκλησίαν»¹⁾. Ἐν νεωτέρῳ καταλόγῳ τῶν μητροπόλεων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχίδος, τῷ συζομένῳ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 418 κώδικι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου, ἡ μητρόπολις Βελεγράδων κατέχει τὴν πέμπτην τάξιν,²⁾ κατὰ δὲ Χρῦσανθον τὸν Νοταρᾶν, ἡ μητρόπολις αὕτη «εἶχε τὴν τῆς Σπαθίας, Μουζεκίας, Αἰλλόνου καὶ Κανίνης, καὶ τώρα ὅλαι μίᾳ λέγεται τανῦν Βελεγράδων καὶ Κανίνης».³⁾ Τέλος ἐν τῇ ἀναγραφῇ μητροπολιτῶν τοῦ ἔτους 1706 φέρεται «ὁ Βελεγράδων (Ἐλιπασανίου [= Elbassan]) ἦτοι Νεκτάριος Ἰσπατίας καὶ Μουζακίας».⁴⁾ Περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῶν Βελεγράδων ἔγραψεν ἀξιολόγους πραγματείας ὁ ἐκ Μαδύτων τῆς Θρακικῆς χερσονήσου μητροπολίτης Ἀνθιμὸς Ἀλεξούδης, ἰδίᾳ δὲ πόνημα ὑπὸ τὸν τίτλον: «Σύντομος ἱστορικὴ περιγραφὴ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βελεγράδων καὶ τῆς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς δικαιοδοσίαν ὑπαγομένης χώρας», ἐν Κερκύρα, 1868. Τὸ βιβλίον τοῦτο, καίτοι πεπαλαιωμένον, εἶναι καὶ σήμερον ἐν πολλοῖς χρήσιμον.⁵⁾

(2) **Ἐπισκοπὴ Αἰλλωνίας καὶ τῆς περιφερείας.** Εἰς τὰς παλαιότερας ἀναγραφάς, ἡ ἐπισκοπὴ Αἰλλωνίας (νῦν Valona τῆς Ἀλβανίας) φέρεται ὑποκειμένη εἰς τὴν μητρόπολιν Δυρραχίου.⁶⁾ Ἐν τῷ μνημονευθέντι κατα-

1. H. GELZER, *Ungedruckte und wenig bekannte Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche*, ἐν *Byz. Zeitschrift*, τόμ. 2 (1893), σελ. 43.

2. H. GELZER, *Der Patriarchat von Achrida*, σελ. 29.

3. Αὐτόθι, σελ. 30.

4. Αὐτόθι, σελ. 31. Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν Βελεγράδων βλ. καὶ A. - P. RÉCHAYRE, ἐν *Echos d' Orient*, 35 (1936), σελ. 301 - 302.

5. Περὶ τοῦ νεωτέρου Βερατίου βλ. M. EKREM BEI VLORA, *Aus Berat und vom Tomor, Tagebuchblätter* (= *Zur Kunde der Balkanhalbinsel, I. Reisen und Beobachtungen*, Heft 13), Sarajevo, 1911.

6. ΑΝΘΙΜΟΥ ΑΛΕΞΟΥΔΗ, *Σύντομος ἱστορικὴ περιγραφὴ τῆς Ἱερᾶς μητροπόλεως Βελεγράδων*, σελ. 44 - 45. Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ, *Αἱ μητροπόλεις καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ «τάξις» αὐτῶν*, (Ἀθήναι, 1934), σελ. 95.

λόγῳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 418 κώδικος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ἢ μητρόπολις Αὐλῶνος κατέχει τὴν ἕκτην τάξιν ¹⁾, κατὰ τὰς ἡμέρας ὅμως τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου εἶχεν ὑπαχθῆ μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Κανίνων εἰς τὴν μητρόπολιν Βελεγράδων. ²⁾ Ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν τοῦ ἔτους 1706, ὁ ἀρχιερεὺς Αὐλῶνος φέρει τὸν τίτλον « Αὐλῶνος καὶ Κανίνου ». ³⁾

(3) **Μητρόπολις Πετριτσίου καὶ τῆς περιφερείας.** Αἱ ἑλληνικαὶ πηγὰὶ δὲν ἀναφέρουν, καὶ ὅσον τοῦλάχιστον γνωρίζομεν, μητρόπολιν Πετριτσίου. Μόνον ἐν ἐγγράφῳ τοῦ ἔτους 1703 εὐρίσκομεν τὴν ἀκόλουθον μνεΐαν : « ἡ οὐσία τοῦ γράμματος εἶναι ὅτι ὁ Μελενίκου ἤθελε νὰ σφετερισθῆ τὸ καθλίκι τοῦ Πετριτζίου, ἐνῶ... τοῦτο ἀνήκει τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν ». ⁴⁾

(4) **Μητρόπολις Καραφερείας καὶ τῆς περιφερείας.** Kara-Férya εἶναι τὸ τουρκικὸν ὄνομα τῆς πόλεως Βερροίας. Πρβλ. C. MOSTRAS, Dictionnaire géographique de l'Empire ottoman (Πετρούπολις, 1873), σελ. 138-139.

(5) **Ἐπισκοπὴ Μουζακίου.** Κατὰ τὸ Συνταγματίον τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου καὶ κατὰ τὸν μνημονευθέντα κατάλογον τοῦ ἔτους 1706, ἡ ἐπισκοπὴ Μουζεκίας ὑπήγετο εἰς τὴν μητρόπολιν Βελεγράδων. ⁵⁾ Συνήθως φέρεται ἠνωμένη μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Σπαθίας. ⁶⁾

(6) **Μητρόπολις Δομνίτσης.** Ἡ μητρόπολις Δομνίτσης (Doménitzza-Doumének) δὲν εἶναι γνωστὴ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν πηγῶν.

(7) **Μητρόπολις Κιτζόβας.** Εἰς τὸ γνωστὸν *σιγγίλιον* Βασιλείου τοῦ Β' περὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Βουλγαρίας (1020), ἡ Κίτσαβις ἀναφέρεται ὡς κάστρον ἀνῆκον εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν : « Δι' οὗ [σιγγιλίου] παρακελευόμεθα αὐτὸν μὲν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ ἦγουν εἰς τὴν Ἀχρίδα, τὴν Πρέσπαν, τὸν Μόκρον καὶ τὴν Κίτσαβιν κληρικούς μ' καὶ παροίκους λ' ». ⁷⁾ Βραδύτερον ἢ Κίτσαβις (Κίσαν,

1. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 29.

2. Αὐτόθι, σελ. 30.

3. Αὐτόθι, σελ. 31. Περὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας τοῦ Αὐλῶνος βλ. C. JIRECEK, Valona im Mittelalter, ἐν L. von THALLÓCZKY, Illyrisch-Albanische Forschungen τόμ. Α' (Μόναχον καὶ Λειψία, 1916), σελ. 168-187.

4. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 123.

5. Αὐτόθι, σελ. 30-31.

6. ΑΝΘ. ΑΛΕΞΟΥΔΗ, Σύντομος Ἱστορικὴ περιγραφή τῆς Ἱερᾶς μητροπόλεως Βελεγράδων, σελ. 28-29.

7. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893), σελ. 42.

Κίενο, Κρίονο ¹⁾) ἀπετέλεσαν ἰδίαν ἐπισκοπὴν, ²⁾) κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου συνεχωρεύθη ἡ ἐπισκοπὴ μετὰ τῆς τῶν Δεβρῶν καὶ ἔλαβε τὴν προσωνυμίαν « Δεβρῶν καὶ Κιτζάβων ». ³⁾)

(8) **Μητρόπολις Γρεβενῶν.** Περὶ τῆς μητροπόλεως Γρεβενῶν ἢ Γρεβενοῦ βλ. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 20, 29 - 31 καὶ 142. A. - P. RÉCHAYRE, ἐν Echos d'Orient, 35 (1936), σελ. 303 - 306.

(9) **Ἐπισκοπὴ Βελιγραδίου.** Βλ. τὰ ὑπ' ἀριθμ. 1 καὶ 21 σημειώματα τοῦ παρόντος ὑπομνήματος.

(10) **Ἐπισκοπὴ Μαλακασίου.** Τοιαύτη ἐπισκοπὴ δὲν εἶναι γνωστὴ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν πηγῶν.

(11) **Ἐπισκοπὴ Ἀνασελίσης.** Ἡ ἐπισκοπὴ Ἀνασελίσης ἢ Ἀνασελίτζου (Lipsista) ⁴⁾) φέρεται συνήθως ἠνωμένη μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Σισανίου. ⁵⁾)

(12) **Ἐπισκοπὴ Γούδα καὶ Πρεμετῆς.** Ἡ ἐπισκοπὴ αὕτη δὲν μαρτυρεῖται ἄλλοθεν. Πολὺ βραδύτερον, κατὰ τὰ ἔτη 1835 - 1845, ὁ ἀρχιερεὺς Κοριτσᾶς ἔφερε τὸν τίτλον « Κοριτσᾶς καὶ Πρεμετῆς ». ⁶⁾)

(13) **Ἐπισκοπὴ Δίβρης.** Ἐν τῇ μνημονευθείσῃ ἄνωτέρῳ ἀναγραφῇ τοῦ ὑπ' ἀρ.θμ. 418 κώδικος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐπαρχία Δεβρῶν φέρεται ὡς μητρόπολις ⁷⁾), βραδύτερον ὅμως, κατὰ τὸν ΙΖ' καὶ τὸν ΙΗ' αἰῶνα, ἡ μητρόπολις Δεβρῶν περιέπεσεν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπισκοπῶν. ⁸⁾)

(14) **Ἐπισκοπὴ Ἑλβασάν, Σπαθιάς, Δυρραχίου καὶ τῆς περιφερείας.** Ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 418 κώδικος τοῦ Παναγίου Τάφου

1. Αὐτόθι, σελ. 48.

2. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 30.

3. Αὐτόθι, σελ. 31, 79, 87 καὶ 97. Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Κιτσάβων πρβλ. καὶ A. - P. RÉCHAYRE, ἐν Echos d'Orient, 35 (1936), σελ. 309.

4. J. ANCEI, La Macédoine, (Παρίσιος, 1930), σελ. 9.

5. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 20.

6. H. ΔΑΣΣΑΡΗΤΟΥ, Περὶ τῆς Κοριτσᾶς, Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας, τόμ. 5 (1900), σελ. 155 κέ.

7. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 29.

8. Αὐτόθι, σελ. 31, 46 κ. ἀ.

αἱ ἐπισκοπαὶ Ἐλμπασανίου (Elbassan)¹⁾ καὶ Ἰσπατίας (Srata) ἀναγράφονται κεχωρισμένως.²⁾ Ἡ τελευταία φέρεται συνήθως ἠνωμένη μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Μουζαίας,³⁾ κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου ὑπήγετο εἰς τὴν μητρόπολιν Βελεγράδων.⁴⁾

(15) **Μητρόπολις Βοδενῶν, Γενιτζὲ βαρδὰρ καὶ τῆς περιφέρειας.** Ἡ ἀρχαία ἐπισκοπὴ Βοδενῶν (Ἐδέσσης)⁵⁾ προήχθη εἰς μητρόπολιν καὶ κατέχει ἐν τῷ μνημονευθέντι πολλάκις Συνταγματίῳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 418 κώδικος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Ἱάφου τὴν τρίτην «τάξιν».⁶⁾

(16) **Ἐπισκοπὴ Καρατζᾶ ὀβᾶ καὶ τῆς περιφέρειας.** Karadjowa, τουρκικὸν ὄνομα ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ μεσαιωνικὸν *Μόγλαινα*⁷⁾ (νῦν Ἐνωτία). Ἡ ἐπισκοπὴ Μογλαίνων ἢ Μογλαινῶν ἀναφέρεται εἰς τὸ γνωστὸν σιγίλλιον τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Β': «τὸν δὲ ἐπίσκοπον Μογλαίνων εἰς αὐτὰ τὰ Μόγλαινα καὶ τὸν Πρόσακον καὶ τὴν Μερίχοβαν καὶ τὴν Σετίνην καὶ τὸν Ὀστροβὸν καὶ εἰς τὰ Ζαόδρουα κληρικὸς ιε' καὶ παροίκους ιε'».⁸⁾ Κατὰ τὸ Συνταγματίον τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου, «ἡ τῶν *Μογλαινῶν*, ἢ τῶν *Μολεσχῶν* [ἐπισκοπαί], νῦν δὲ ἀμφοτέραι μία ὄθεν τὰ νῦν ὃ ἐν ταύταις πρόεδρος γράφεται Μογλαινῶν καὶ Μολεσχῶν ἢ Μολισχοῦ».⁹⁾ Οὕτω πράγματι ὑποσημαίνονται ἐν ἐγγράφοις τῶν ἐτῶν 1688, 1714, 1719, 1743 καὶ 1753 οἱ ἀρχιερεῖς Μογλαίνων.¹⁰⁾

1. Περὶ τοῦ Elbassan βλ. τὰς μελέτας τοῦ FRANZ BABINGER, Die Gründung von Elbassan, Sonderabdruck aus den Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen, τόμ. 34, μέρος δεύτερον (Βερολίνον, 1931) καὶ Ewlijâ Tschelibi's Reisewege in Albanien (Βερολίνον, 1930), σελ. 32 κέ.

2. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 30.

3. Αὐτόθι, σελ. 20.

4. Αὐτόθι, σελ. 30.

5. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893), σελ. 44.

6. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 29. Πρβλ. A. - P. RÉCHAYRE, ἐν Echos d' Orient, 35 (1936), σελ. 302-303.

7. Πρβλ. C. MOSTRAS, Dictionnaire géographique de l' Empire ottoman, σελ. 137. Περὶ τῶν μεσαιωνικῶν Μογλαίνων βλ. TAFEL, Symbolarum criticarum geographiam Byzantinam Spectantium partes duae, A', σελ. 51-52.

8. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893), σελ. 42.

9. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 30.

10. Αὐτόθι, σελ. 53, 77, 87, 102 καὶ 109. Περὶ *Μολισκοῦ* κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας βλ. TAFEL, αὐτόθι, σελ. 51. Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας βλ. A. - P. RÉCHAYRE, ἐν Echos d' Orient, 35 (1936), σελ. 314-315.

(17) **Ἐπισκοπή Στρουμνίτζης, Νιμούς και τῆς περιφερείας.** Ἡ ἐπισκοπή Στρουμνίτσας ἢ Στρουμνίτζης μνημονεύεται εἰς τὸ σιγίλλιον Βασιλείου τοῦ Β΄: «καὶ τὸν ἐπίσκοπον Στρουμνίτζης εἰς αὐτὴν τὴν Στρούμνιτζαν καὶ τὸν Ῥαδοβίστον καὶ τὸν Κονέτζην κληρικούς ἰβ' καὶ παροίκους ἰβ'». ¹⁾ Βραδύτερον προάγεται εἰς μητρόπολιν Στρουμνίτζης ἢ Τιβερίουπόλεως. ²⁾ Κατὰ τὸν Ἱεροσολύμων Χρῦσανθον, «*Ἡ Τιβεριούπολις, ἣ νῦν Στρούμνιτσα ἢ Στρώμνιτσα καλουμένη*» εἶχε τὴν τοῦ Ῥαδοβιστίου καὶ Βαλαντόβου καὶ αὐτὰ ὅλα μία». ³⁾

(18) **Ἀρπίτσα.** Συνοικισμὸν Ἀρπίτσας εὐρίσκομεν ἐν τῇ Κοινότητι Πέροδικας τῆς ἐπαρχίας Μαργαριτίου. Βλ. Λεξικὸν τῶν Δήμων, Κοινοτήτων καὶ Συνοικισμῶν τῆς Ἑλλάδος (Ἀθῆναι, 1936), σελ. 156. Κατὰ τὸν Π. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΝ, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, τόμ. Β' (Ἀθῆναι, 1859), σελ. 18: «*Ἀρίλλας.* Φρούριον ἄλλοτε τῆς Θεσπρωτίας πλησίον τῆς θαλάσσης ἀντικρὺ τῆς Λευκίμνης. Περὶ τὴν θέσιν τούτου κεῖται ἤδη ἡ Ἀρπίτσα, πολίχνη οἰκουμένη ἐξ Ἀλβανῶν ἀποικισάντων ἐκ τοῦ Ἀρίλλα καὶ τουρκευσάντων ἐσχάτως...».

(19) **Τεπελένιον.** Βλ. Π. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, τόμ. Β' σελ. 164-165.

(20) **Προμετή.** Βλ. Π. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, Αὐτόθι, σελ. 136. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 12 σημείωσιν.

(21) **Βελιγράδιον.** Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τοῦ σερβικοῦ Βελιγραδίου, ἀλλὰ περὶ τῆς πόλεως Βελεγράδων (Berat). Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Τοῦρκοι, πρὸς διάκρισιν, ὠνόμαζον τὰ ἀλβανικὰ Βελέγραδα Arnaut-Bieli-grad. ⁴⁾

1. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893) σελ. 42-43.

2. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 29. Πρβλ. τὸν τίτλον πονήματος Θεοφυλάκτου τοῦ Βουλγαρίας: «*Μαρτύριον τῶν ἁγίων ἐνδόξων ἱερομαρτύρων ἸΕ' τῶν ἐν Τιβερίουπόλει τῇ βουλγαρικῶς ἐπονομαζομένη Στρουμνίτζη μαρτυροσάντων...*» (Migne, P. G., τόμ. 126, στ. 151-152). Περὶ τῆς μεσαιωνικῆς Στρουμνίτζης βλ. TAFEL, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 48-49. J. JIRECEK, Das Christliche Element in der topographischen Nomenclatur der Balkanländer. Sitzungsberichte der Kais. Akademie der Wissenschaften in Wien, Philologisch-Historische Klasse, τόμ. 136 (Βιέννη, 1897), σελ. 65 κέ.

3. Αὐτόθι, σελ. 30. Πρβλ. Ἀρχιμ. ΚΑΛΑΙΝΙΚΟΥ ΔΕΛΙΚΑΝΗ, Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τόμος τρίτος, σελ. 807. Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Στρουμνίτζης πρβλ. Α.-Ρ. ΡΕΣΧΑΥΡΕ, ἐν Echoes d' Orient, 35 (1936), σελ. 319-322.

4. TAFEL, Via militaris Romanorum Egnatia, qua Illyricum, Macedonia et Thracia iungebantur, (Τυβίγγη, 1861), σελ. 29. Πρβλ. FR. BABINGER, Ewlijá Tschelebi's Reisewege in Albanien, σελ. 17.

(22) **Αὐλών.** Περὶ Αὐλώνος βλ. ὅσα ἐλέχθησαν ἀνωτέρω ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 2 σημειώσει τοῦ ὑπομνήματος.

(23) **Πρέσπα.** Περὶ τῆς ἐπισκοπῆς *Πρεσπῶν, Πρεσπῶν* ἢ *Πρασπῶν* βλ. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 20, 30-31, περὶ δὲ τῆς Πρέσπας κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας TAFEL, Symbolarum criticarum geographiam Byzantinam spectantium partes duae, μέρος α', σελ. 40-41.

(24) **Γρεβενά.** Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 8 σημείωσιν.

(25) **Ἀνασελίτσα.** Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 11 σημείωσιν.

(26) **Σισανίον.** Ἡ ἐπισκοπὴ Σισανίου φέρεται συνήθως ἠνωμένη μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Ἀνασελίτζης. Βλ. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 20, 30-31. Περὶ τῆς ἐκκλησίας Σισανίου βλ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ ΤΟΥΜΠΑΛΙΔΟΥ, Σημειώματα περὶ τῆς Μητροπόλεως Σισανίου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, τόμ. 19 (1899), σελ. 148-151, 195-197, 252-253, 298-300. Πρὸβλ. καὶ A. P. RÉCHAYRE, ἐν Echos d' Orient, 35 (1936), σελ. 317-319.

(27) **Μοναστήριον.** Τουρκιστὶ Toli-Monastir, Μπιτώλια, ἢ *Βούτελις* τοῦ σιγίλλιου Βασιλείου τοῦ Β',¹⁾ φέρεται συνήθως ὑπὸ τὸ μεσαιωνικὸν ὄνομα *Πελαγονία*. Ἡ Πελαγονία ἀπετέλει μητρόπολιν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδων, κατὰ δὲ τὸν Ἱεροσολύμων Χρῦσανθον, «*Ἡ Πελαγονία*, ἢ νῦν Μπιτώλια καλουμένη, εἶχεν τὴν τῆς Περληάπου ἐπισκοπὴν· νῦν δὲ μία ὄλη, ὅθεν τὰ νῦν γράφεται Πελαγονίας ἢ Περληάπου ὁ ταύτης πρόεδρος». ²⁾

(28) **Δίβρης.** Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 13 σημείωσιν.

(29) **Χούρσινε.** Ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τοπωνύμιον.

(30) **Τζουμα.** DJUMA, Eyalet de Nisch, liva de Samakow, près de la Strouma». «C. MOSTRAS, Dictionnaire géographique de l'empire ottoman, σελ. 76.

(31) **Ὀστροβον.** Κατὰ τὸ σιγίλλιον τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Β', ὁ Ὀστροβός (Ostrovno) ἀνῆκεν ὡς ἐνορία εἰς τὸν ἐπίσκοπον Μογλαί-

1. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893), σελ. 42 καὶ 51.

2. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 30. Πρὸβλ. A.-P. RÉCHAYRE, ἐν Echos d' Orient, τόμ. 35 (1936), σελ. 315-316.

νων¹⁾. Περὶ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ὀστρούβου βλ. TAFEL, Via militaris Romanorum Egnatia, σελ. 42-43.

(32) **Καρατζόβα**. Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 16 σημειώσιν.

(33) **Στρομνίτσα**. Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 17 σημειώσιν.

(34) **Ῥαδοβίστιον**. Κατὰ τὸ σιγίλλιον Βασιλείου τοῦ Β', ὁ **Ῥαδοβίστος** (Radovischt) ἀνῆκεν ὡς ἐνορία εἰς τὸν ἐπίσκοπον Στρομνίτζης²⁾. Ὁ Ἱεροσολύμων Χρῦσανθος σημειώνει ὅτι ἡ Ῥαδοβιστίου καὶ Βαλαντόβου [ἐπισκοπή;] ὑπήγετο εἰς τὸν θρόνον Τιβερίουπόλεως (= Στρομνίτζης)³⁾. Περὶ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ῥαδοβιστίου, ἢ, κατὰ τὸν Καντακουζηνόν, Ῥαδοβιστίου, βλ. TAFEL, Symbolarum criticarum geographiam Byzantinam spectantium partes duae, μέρος β', σελ. 134-135.

(35) **Βλάδοβον** (Vladovo). Ταῦτιστέον πρὸς τὸ ἐν τῇ προηγουμένη σημειώσει ἀναφερόμενον **Βαλάντοβον**.

(36) **Γιολμαγιᾶ**.

(37) **Καστορία**. Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῆς Καστορίας βλ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΒΑΦΕΙΔΟΥ, Κώδιξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καστορίας, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, τόμ. 20 (1900), σελ. 108-110, 123-125, 140-143 καὶ Α. - Ρ. RÉCHAYRE, ἐν Echos d' Orient, 35 (1936), σελ. 311-313.

(38) **Γενησαία**.

(39) **Βιδίνιον**. Περὶ τῆς ἐπισκοπῆς καὶ εἶτα μητροπόλεως Βιδίνης (Bdyn) βλ. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893), σελ. 65.

(40) **Δυρράχιον**. Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 14 σημειώσιν.

(41) **Ἐλβασάν**. Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 14 σημειώσιν.

(42) **Κήρτζοβα**. Βλ. ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. 7 σημειώσιν.

(43) **Περγλεπέ**. Τουρκικὸς τύπος τοῦ ὀνόματος τῆς μεσαιωνικῆς πόλεως **Πριλάπου** (Prilep). Κατὰ τὸ σιγίλλιον Βασιλείου τοῦ Β' ὁ Πριλάπος

1. Βλ. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893), σελ. 42.

2. H. GELZER, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμ. 2 (1893), σελ. 42-43.

3. H. GELZER, Der Patriarchat von Achrida, σελ. 30.

ἀνῆκεν ὡς ἐνορία εἰς τὸν ἐπίσκοπον *Βουτέλεως* (Βιτωλίων, Πελαγονίας)¹⁾. Ὁ Ἱεροσολύμων Χρύσανθος σημειώνει σχετικῶς τὰ ἐξῆς: « Ἡ Πελαγονία, ἡ νῦν Μπιτώλια καλουμένη, εἶχεν τὴν τῆς Περληάπου (Πριλάπου) ἐπισκοπὴν· νῦν δὲ μία ὄλη, ὅθεν τὰ νῦν γράφεται Πελαγονίας ἢ Περληάπου ὁ ταύτης πρόεδρος »²⁾. Ἐν ἐπιστολῇ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν Γαβριὴλ ἀναφέρεται ὁ μητροπολίτης Πελαγονίας καὶ Περλεάπου Ἱερεμίας³⁾. Περὶ τοῦ μεσαιωνικοῦ Πριλάπου βλ. ΤΑΦΕΙ, *Symbolarum criticarum geographiam Byzantinam spectantium partes duae*, μέρος α', σελ. 49-50.

(44) **Κολωνία**. Τὸ σιγίλλιον Βασιλείου τοῦ Β' ἀναφέρει τὴν *Κολώνην* ὡς κάστρον ὑποκειμένον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Καστορίας⁴⁾. Περὶ τῆς σημαίνουσης ταύτης μεσαιωνικῆς πόλεως βλ. ΤΑΦΕΙ, *Symbolarum criticarum geographiam Byzantinam spectantium partes duae*, μέρος α', σελ. 38-39, καὶ Δ. Α. ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ, Ἀνέκδοτον Βυζαντινὸν κτιτορικὸν ἐκ Βορροῦ Ἡπειροῦ, ἐν Ἐπετηρίδι τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, τόμ. 14 (1938), σελ. 286.

Β'. ΕΓΓΡΑΦΑ ΙΠΕΚΙΟΥ

1.

Τακρίριον Ἀθανασίου, ἀρχιεπισκόπου Ἰπεκίου, πρὸς τὸν Σουλτάνον.

(1122 = 1710)

Περίληψις. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰπεκίου Ἀθανάσιος παρακαλεῖ τὸν Σουλτάνον, ἵνα διατάξῃ, ὅπως μὴ παρεμβάλλωνται δυσχέρειαι εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν κανονικῶν δικαιωμάτων τοῦ πατριαρχείου.

Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου στιλπνοῦ διαστάσεων 0.290×0.210. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερᾶ, τὸ σημεῖωμα: « Πατριάρχης Ἰπεκίου Ἀθανάσιος, 1122 » καὶ ἡ σφραγὶς τοῦ ἀρχιεπισκόπου φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: « † ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΛΕΩ Θ(ΕΟ)Υ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΥΠΕΚΙΟΥ », ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν ἐπιγραφὴν τουρκιστί.

1. H. GELZER, ἐν *Byz. Zeitschrift*, τόμ. 2 (1893), σελ. 42.

2. H. GELZER, *Der Patriarchat von Achrida*, σελ. 30.

3. ΣΠ. ΛΑΜΠΡΟΥ, Περιγραφή κώδικος Νεαπόλεως, Νέος Ἑλληνομνήμων, τόμ. 19 (1925), σελ. 39-40. Πρβλ. Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΝ, ἐν *Θεολογία*, τόμ. 9 (1931), σ. 337.

4. H. GELZER, ἐν *Byz. Zeitschrift*, αὐτόθι, σελ. 42.

Κείμενον τοῦ τακτριίου.

ἽΟ Μεγαλειότατος καὶ φιλεύσπλαγγος Σουλτάνος μου Ὑγιαίνοι.

ἽΟ ὑποφαινόμενος κληρικὸς ταπεινὸς θεράπων τῆς Α. Μεγαλειότητος τυγγάνω ἐν ἐνεργείᾳ πατριάρχης τοῦ Ἰπεκίου. Οἱ ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριαρχείου τούτου, εἰς τὰς ἐπαρχίας Κιοσιτείλ, Χισσάρ, Σκόπια, Βελιγράδιον, Βοσνίαν, Ἐρζεγοβίην¹⁾ καὶ τὰς περιφερείας αὐτῶν, κατοικοῦντες ἱερεῖς, ἱερομόναχοι καὶ λοιποὶ ὑποτελεῖς ὑπήκοοι, δυστροποῦσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ὄσων, συμφώνως τῷ νέῳ Ὑψηλῷ βερατίῳ, ὀφείλουσιν ἐτησίων εἰς τὸ δημόσιον δασμῶν, τῶν πρὸς τὸ Ταμεῖον ἴφῳρων, τῶν ἀπὸ τὰ μοναστήρια, τοὺς γάμους, τὰ ἀγιάσματα, τὰς πανηγύρεις κεκανονισμένων ἀποδοχῶν, τῶν κατ' ἔτος ἀπὸ κάθε σπίτι ὑποτελοῦς ἐτεροδόξου δώδεκα ἀκτιζέδων καὶ ἀπὸ κάθε ἱερέα, ἐνὸς φλωρίου διὰ τὸν πατριάρχην καὶ ἐπίσης δώδεκα ἀκτιζέδων ἀπὸ ἕκαστον σπίτι καὶ ἐνὸς φλωρίου ἀπὸ ἕκαστον ἱερέα διὰ τὸν μητροπολίτην. Βοεβόδοι τινές, ἀξιωματικοὶ τῶν χωρίων, δημοτικοὶ ὑπάλληλοι, ἔφοροι, οἱ διατηροῦντες ἱμαρέτι, ἄλλοι, ὄργανα ἐξουσίας ἀνθαιρέτου καὶ ἰδία οἱ τιμαριοῦχοι, παρὰ τὸν Νόμον, τὸ Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα καὶ τὸ βεράτιον, παρουσιαζόμενοι ὡς προστάται τῶν εἰς τὰ τσιφλίκιά των εὐρισκομένων ὑποτελῶν ὑπηκόων παρεμβάλλουσιν ἐμπόδια, ὁσάκις δὲ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἄλλον κληρικῶ ἀντιπροσώπου, ἐπιχειρήσω εἰσπράξεις, κωλυσιογενοῦσιν. Οἱ δὲ ὑπήκοοι ὑποτελεῖς, μὲ τὸν σκοπὸν ὑπεκφυγῆς, λέγοντες «εἴμεθα ὑπήκοοι Οὐγγροι, Βλάχοι, Μολδανοὶ ἐτεροδόξοι, ἐξυπνήσαμεν πλέον» προβάλλουσιν ἄρησιν. Ἵνα ἀποσοβηθῶσι τὰ τοιαῦτα κωλύματα, ἱκετεύω βαθυσεβάστως τὴν Α. Μεγαλειότητα, ὅπως διατάξῃ νὰ παύσωσιν αἱ ὡς ἄνω ἐπεμβάσεις καὶ παράνομοι ὑπερασπίσεις τῶν εἰρημένων, νὰ γίνῃ τακτικῆ, ἐλευθέρᾳ καὶ ἀνεπηρέαστος ἡ πληρωμὴ τῶν κεκανονισμένων καὶ ἐν περιπτώσει θανάτου ἱερέως τινὸς ἢ μοναχοῦ ἢ καλογοραίας, κατὰ τὰ ἔκπαιλα τεθεσπισμένα, αἱ περιουσίαι τῶν τοιοῦτων, σύμφωνα μὲ τὸ βεράτιον καὶ τὸ Ὑψηλὸν διάταγμα, νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὸν πατριάρχην καὶ νὰ μὴ διεκδικῶσι ταύτας οὔτε τὸ δημόσιον Ταμεῖον, οὔτε ὁ κασάμης (ὑπάλληλος ἐπιτετραμμένος τὴν διανομὴν περιουσίας τοῦ ἀποθανόντος μεταξὺ τῶν κληρονόμων του), ὅσοι δὲ τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν εἶναι ἄξιοι καθαιρέσεως ἢ διορισμοῦ, διὰ τοὺς τοιοῦτους κατὰ τὰ νενομισμένα νὰ ἐνεργήσω ἀνενοχλήτως τὴν καθαιρέσιν καὶ τὸ κείρασθαί τὴν κόμην, τὴν ἀπὸ ἐκκλησίας ἀπομάκρυνσιν (ἀργίαν) καὶ ἐὰν ἀντιθέτως πρὸς τὰς τοιαύτας ἐνεργείας μου καὶ παρὰ τοὺς διέποντας κανόνας, ἀνθαιρέτοί τινες θελήσωσι νὰ ἐπαναφέρωσιν ἐν ἐνεργείᾳ τὸν ὑπὸ τιμωρίαν εἰς ἀργίαν τεθέντα ἱερέα, οἱ τοιοῦτοι νὰ ἐμποδισθῶσι καὶ ἄνευ τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀδείας μου οἱ εἰς τὰ χωρία ἱερεῖς γάμους νὰ μὴ τελῶσιν, ὁσάκις δὲ δι' εἰσπράξεις ἐπιχειρήσωμεν περιοδείαν, διὰ τὴν μεταμφιέσιν μας, ἢν ἀναγκαστικῶς συνηθίζομεν κατὰ τὴν ἀπὸ ἐπίφοβα ἐπικίνδυνα

μέρη διάβασιν μας, ἐκ μέρους τοῦ ἀντιστρατήγου, τοῦ ὑποστρατήγου καὶ ἄλλων, οἵτινες ἀσκοῦσιν ἐξουσίαν ἀνθαίρετον, προσκόμματα γὰ μὴ προβληθῶσιν.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον Σουλτάνον μου.

Ὁ θεράπων τῆς Α. Μεγαλειότητος

Ἀθανάσιος

Πατριάρχης Ἰπεκίου

(Ὁπισθ.) Σφραγὶς Πατριάρχης Ἰπεκίου Ἀθανάσιος 1122 (1710)

Σημεῖώματα τῆς αὐτοκρατορικῆς Γραμματείας.

Εἰς τὸ Ἀρχεῖον.

Διὰ τὰς κεκανονισμένας ὑποχρεώσεις τῶν ἐτεροδόξων τῶν καζάδων τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν πατριαρχῶν ὑπαγομένων, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐτησίαν ἐπιχορήγησίν των, τὰς ἀπὸ πανηγύρεις, γάμους καὶ ἄλλα θρησκευτικὰ τελετουργικὰ ἔθιμα ἀποδοχὰς αὐτῶν ἔχουσιν ἐκδοθῆ Ὑψηλαὶ διαταγαί.

Ἐπὶ τούτῳ πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον καὶ Εὐδαιμονέστατον Σουλτάνον μου.

τῆ 9ῃ ῚΡεπι - οὐλ - ἐββέλ, 1122 (8 Μαΐου 1710)

(ὑπογρ. δυσανάγνωστος)

Συμφώνως πρὸς τὸ περιθωριακὸν σημεῖωμα καὶ τὰ κεκανονισμένα γὰ διαταχθῆ.

Αὐτοκρατορικῶ διατάγματι ἐγράφη Ἄρ. 2.

τῆ 20ῃ ῚΡεπι - οὐλ - ἐββέλ 1122 (19 Μαΐου 1710)

1. Κατὰ σημεῖωμα τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου (Κ. ΔΕΛΙΚΑΝΗ, Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τόμος τρίτος, σελ. 910 - 911), ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Ἰπεκίου εἶχεν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς τὰς ἀκολουθούσας μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπὰς: « Αἱ ὑποκείμεναι οὖν τῷ ὀθωμανικῷ κράτει εἰσὶν αὗται Ὁ Μητροπολίτης Σκοπίων Ἀθανάσιος. Ὁ Μητροπολίτης Πριστένας. Ὁ Ἐρσεκίου Στέφανος. Ὁ Σταριβλάχης Μωϋσῆς ἢ ῚΡάσκης, κυριωτέρως καὶ ἐν συνηθείᾳ. Ὁ Μπόσνας Σεραγίου Βησσαρίων Μωϋσῆς. Ὁ Μπελιγραδίου Μιχαήλ. Ὁ Τιμισβαρίου Κωνσταντίος. Ὁ Βαλιόβου Γρηγόριος. Ὁ Σαμακοβίου Νεκτάριος ὁ Κεστεντηλίου (Köstendil). Ὁ Νύσσης Ἰωαννίκιος. Ὁ Τζετίνης ἐπίσκοπος οὗτος. Ὁ Σεμπεσίου, ἀρχιεπίσκοπος οὗτος.

Αἱ δὲ διατελοῦσαι ὑπὸ τῷ καισαρικῷ κράτει εἰσὶν αὗται:

Ὁ ἐπίσκοπος Ἐνόβου καὶ Ἰονοπόλεως. Ὁ Μητροπολίτης Μποτνζουμίου Βικέντιος. Ὁ Γγιούλης καὶ Λαύβου. Ὁ Μητροπολίτης Καρλοβίτζας καὶ Στρεμίου Στέφανος Σωφρόνιος, ὅστις καὶ ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰπεκίου. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μπάτζινας. Ὁ ἐπίσκοπος Ποζιέγας ».

Ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ *Kiostenil* ὁ Κωνσταντῖνος Jirecek παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: « Im Mittelalter hiess die Stadt Velbuzd [Βελεβούσδιον], in serbischen Quellen des XV. und XVI. J. Beobuska Banja (aus Velbuzka), später nach dem Fürsten Konstantin († 1394) Konstantinica Banja (Kuripesic 1530), woraus die Türken ihr Köstendil machten», с. JIRECEK, Die Heerstrasse von Belgrad

nach Constantinopel und die Balkanpässe (Πράγα, 1877), σελ. 28, σημ. 77. Πρβλ. Τοῦ αὐτοῦ, Das christliche Element in der topographischen Nomenclatur der Balkanländer (= Sitzungsberichte der Kais. Akademie der Wissenschaften in Wien, Philologisch - historische Classe, Bd. CXXXVI, Βιέννη, 1897), σελ. 62 κέ.

2.

Τακρίριον Γαβριήλ, ἀρχιεπισκόπου Ἰπεκίου, πρὸς τὸν Σουλτάνον.

(Ἐχρονολόγητον)

Περίληψις. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰπεκίου Γαβριήλ, ἀσθενήσας καὶ καταστάς ἀνίκανος νὰ ἐκτελῇ τὰ καθήκοντά του, παραιτεῖται ἐπὶ ῥητοῖς ὄροις ὑπὲρ τοῦ κληρικοῦ Γαβριήλ, υἱοῦ τοῦ Νικολάου, καὶ παρακαλεῖ τὸν Σουλτάνον, ὅπως κυρώσῃ διὰ βερατίου τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου ἀρχιεπισκόπου.

Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου στιλπνοῦ διαστάσεων 0.410×0.280.

Κείμενον τοῦ τακρίριου.

Ὁ Εὐδαιμονέστατος, ἐλεήμων, φιλόανθρωπος Σουλτάνος μου Ὑγιάνοι. Τὸ ἀπὸ τὸν κληρικὸν Ἀθανάσιον¹⁾ χηρεῦσαν Πατριαρχεῖον τῆς Ἐπαρχίας Ἰπεκίου καὶ τῆς περιφερείας του, ὑπαγομένης εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ῥωμυλίας, εἰς ἐμὲ τὸν ταπεινὸν θεράπωντα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος εἶχεν ἀνατεθῆ καὶ τὸ Ὑψηλὸν βεράτιον Αὐτῆς μοι εἶχε χορηγηθῆ. Ἐπειδὴ δὲ ἡσθένησα καί, καταστάς ἀνίκανος νὰ διεξάγω τὰς ὑποθέσεις τοῦ Πατριαρχεῖου, παρητήθην τούτου οἰκειοθελῶς ὑπὲρ τοῦ Μητροπολίτου τῆς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ὑπαγομένης ἐπαρχίας Νύσσης ἑτέρου κληρικοῦ Γαβριήλ, υἱοῦ τοῦ Νικολάου,²⁾ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ πληρώσῃ οὗτος τὰ ἀπὸ τὰ ἔξοδα τοῦ Πατριαρχεῖου προκύψαντα χρέη μου, καὶ ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον κατὰ τὸν ὡς ἄνω τρόπον καὶ ὁ ἀναφερόμενος ἀπεδέχθη, εὐλαβῶς ἰκτετεύω τὸν Μεγαλειότατον Σουλτάνον μου, ἵνα ἐπὶ τῇ παραιτήσει μου καὶ τῇ ἀμέσῳ τοῖς μειρητοῖς καταβολῇ εἰς τὸ Θησαυροφυλάκιον τοῦ δώρου, εὐδοκῆσῃ ν' ἀνατεθῇ τὸ Πατριαρχεῖον τοῦ Ἰπεκίου εἰς τὸν εἰρημένον ἕτερον Γαβριήλ τοῦ Νικολάου καὶ νὰ χορηγηθῇ αὐτῷ τὸ ὑψηλὸν βεράτιόν του. Ἐπὶ τούτῳ πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Εὐδαιμονέστατον καὶ Ἐλεήμονα Σουλτάνον μου.

(Ἐπισθ:) Σφραγίς
Γαβριήλ ἐλέῳ Θεοῦ
Πατριάρχης Ἰπεκίου

Ὁ ταπεινὸς θεράπων
Γαβριήλ τοῦ Μιχαήλ
Πατριάρχης Ἰπεκίου

1. Ὁ ἐνταῦθα ἀναφερόμενος ἀρχιεπίσκοπος Ἀθανάσιος ὁ Β' προέστη τοῦ πατριαρχεῖου Ἰπεκίου κατὰ τὰ ἔτη 1747 - 1752. Πρβ. Episkop NIKANOR RUZITSCHITSCH, Das Kirchlich - Religiöse Leben bei den Serben (Göttingen, 1896), σελ. 37.

2. Πρόκειται περὶ τοῦ πατριάρχου Γαβριήλ τοῦ Γ', ὁ ὁποῖος προέστη τοῦ πατριαχείου Ἰπεκίου κατὰ τὰ ἔτη 1753-1754 τὸ πρῶτον, καὶ ὁ ὁποῖος ἐπανήλθεν εἰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον τῷ 1757, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Παΐσιου, περὶ οὗ βλ. τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 τακρίριον. Περὶ Γαβριήλ τοῦ Γ' ὁ ἐπίσκοπος ΝΙΚΑΝΟΡ ΡΥΖΙΤΣ-ΣΗΙΤΣΧ, (ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 37), σημειώνει τὰ ἑξῆς: «Er entfloh wegen seiner unehrlichen Thaten nach Konstantinopel, um dort Türke zu werden unter dem Namen Mechmed Efendie». Περὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τούτου καὶ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ Γαβριήλ τοῦ Β' (1752) τὰ ἐκδιδόμενα ἐνταῦθα τακρίρια παρέχουν ἰκανὰς πληροφορίες.

Πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἐκδιδόμενον τακρίριον ἄμεσον σχέσιν ἔχει τὸ εὐθὺς κατωτέρω παρατιθέμενον:

**Τακρίριον Γαβριήλ, ἀρχιεπισκόπου Ἰπεκίου καὶ πατριάρχου
πάσης Σερβίας, πρὸς τὸν Σουλτάνον.**

(1166 = 1752)

Περίληψις. Τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰπεκίου Γαβριήλ, υἱοῦ τοῦ Μιχαήλ, οἰκειοθελῶς παραιτηθέντος ὑπὲρ τοῦ μητροπολίτου Νύσσης Γαβριήλ, υἱοῦ τοῦ Νικολάου, ὁ τελευταῖος οὗτος ζητεῖ τὸν διὰ βερατίου διορισμὸν του εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Ἰπεκίου.

Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν πρωτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου σιλιπνοῦ διαστάσεων 0,385×0,265. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερῶ, ἢ σφραγίς τοῦ πατριάρχου φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: «† ΓΑΒΡΙΗΛ ΕΛΕΩΘ(ΕΟ)Υ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΥΠΕΚΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ Π(ΑΤ)ΡΙΑΡΧΗΣ», ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν χρονολογίαν ΑΨΝΒ' καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τουρκιστί.

Κείμενον τοῦ τακρίριου.

Ὁ Μεγαλειότατος, ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Σουλτάνος μου Ὑγιάινοι.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Ζιλ-Κααδὲ τοῦ ἔτους 1165 (1752) εἰς τὸ ἀπὸ τὸν Ἀθανάσιον χηρεῦσαν πατριαρχεῖον τοῦ Ἰπεκίου καὶ τῆς περιφερείας αὐτοῦ, ὑπαγομένου εἰς τὸν Νομὸν τῆς Ῥωμυλίας, εἶχε διορισθῆ τῇ αἰτήσει του ὁ κληρικὸς Γαβριήλ, υἱὸς τοῦ Μιχαήλ, ὅστις, καταβαλὼν τὸ ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων ἀκτζέδων δῶρον τοῦ Θεσανροφυλακίου καὶ τὰ τῶν βασιλικῶν καὶ λοιπῶν γραφείων ἔξοδα, εἶχε λάβει καὶ τὸ βεράτιον αὐτοῦ. Πρὶν ἢ παρῆλθον δύο ἡμέραι ὁ εἰρημένος Γαβριήλ τοῦ Μιχαήλ, προσβληθεὶς ἀπὸ σοβαρὰν ἀσθένειαν, ἀπεβίωσε καὶ τοιουτοτρόπως τὸ ὡς εἴρηται πατριαρχεῖον πάλιν ἐχέρησε. Ὁ ὑποφαινόμενος ταπεινὸς θεράπων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, τυγχάνων μητροπολίτης τῆς Ἐπαρχίας Νύσσης, ἣτις ὑπάγεται εἰς τὸ πατριαρχεῖον Ἰπεκίου, τοῦ ὁποῖου ὁ χρόνος κατοχῆς ἄρχεται ἀπὸ τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς Μουχαρρέμ, διατίθεμαι νὰ καταβάλω ἐκ νέου τὸ εἰθισμένον δῶρον, τὸ ἐτήσιον τέλοςμα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἔξοδα τῶν βασιλικῶν γραφείων, ἐκτὸς

τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν εἴαν ἤθελον ποτὲ ἐμφανισθῆ κληρονόμοι καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ κληρονομούμενός των ἀπεβίωσε πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων του, ζητήσωσι νὰ ἐπιστραφῶσιν αὐτοῖς τὰ προκαταβληθέντα παρὰ τοῦ ἀποβιώσαντος ἔξοδα, ἤτοι τὸ δῶρον καὶ λοιπά, δὲν θὰ συναινέσω κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τὰς τοιαύτας ἀξιώσεις αὐτῶν, καθότι ὁ ἀποβιώσας εἶχε δανεισθῆ διὰ τὰ ἀναφερόμενα ἔξοδα καὶ θὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς δανειστάς του ἀνελλιπῶς ὅσα δι' ὁμολογιῶν ὀφείλει καὶ μάλιστα ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ὄρους πρὸ πέντε ἡμερῶν τοῦ θανάτου του αὐτοπροαιρέτως καὶ ἐγγράφως παρητήθη ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ παρέδωκεν εἰς ἐμὲ τὸν ταπεινὸν θεράποντα τῆς Α. Μεγαλειότητος καὶ τὸ ὄπερ κατεῖχεν εἰς χεῖράς του βεράτιον.

Ἐπειδὴ εἶμαι κάτοχος καὶ τῆς τοιαύτης ὑπὲρ ἐμοῦ ἐνοφραγίστου παραιτήσεως τοῦ ἀποβιώσαντος, αἰτοῦμαι εὐλαβῶς καὶ ἱκετεύω τὴν Α. Μεγαλειότητα, ὅπως ὑπὸ τοὺς προϋῤῥηθέντας ὄρους, εὐδοκήσῃ νὰ διατάξῃ τὸν διορισμὸν μου εἰς τὸ ἔτι χηρεῦον πατριαρχεῖον τοῦτο καὶ εὐεργετικῶς μοὶ δωρήσῃ τὸ Αὐτοκρατορικὸν βεράτιον, δι' ὃ πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον καὶ ἐλεήμονα Σουλτάνον μου.

Ὅπισθ. : Σφραγίς

Ταπεινὸς θεράπων

Ἄλλος Γαβριήλ ἤδη
πατριάρχης Ἰπεκίου 1166 (1752)

Ἄλλος Γαβριήλ τοῦ Νικολάου
κληρικός.

Σημειώματα τῆς Αὐτοκρατορικῆς Γραμματείας.

Εἰς τὸ Ἄρχεῖον

Τὸ πατριαρχεῖον τοῦ Νομοῦ Ἰπεκίου ἐχέρησεν ἀπὸ τὸν κληρικὸν Ἀθανάσιον. Δυνάμει Αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου καὶ τῇ αἰτήσει του διωρίσθη ὁ κληρικὸς Γαβριήλ υἱὸς τοῦ Μιχαήλ.

Τὴν 27ην τοῦ μηνὸς Ζιλ - Κααδὲ τοῦ ἔτους 1165 (7 Ὀκτωβρίου 1752) ἐχορηγήθη αὐτῷ τὸ βεράτιον.

Δῶρον τῷ δημοσίῳ

Ἐτήσιον τέλεσμα

= 100.000 =

= 90.000 =

Κατὰ τὸν ὡς ἄνω εἰρημένον τρόπον τὸ πατριαρχεῖον Ἰπεκίου, τοῦ ὁποίου ἡ κατοχὴ ἄρχεται ἀπὸ πρώτης τοῦ μηνὸς Μουχαρρέμ μετὰ τὸ τοῦ δημοσίου δῶρον ἑκατὸν χιλιάδας ἀκτζέδες καὶ τὸ ἀπὸ ἐνετήκοντα χιλιάδας ἀκτζέδες ἐτήσιον τέλεσμα, ἐξ ὧν τοὺς ἀπὸ ἐξήκοντα πέντε χιλιάδας ἐνεακοσίους ἐξήκοντα ἀκτζέδες μισθοὺς διὰ τὰς οἰκογενείας τῶν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ναυαρχίας Γενὶ Παζὰρ τῆς Διοικήσεως Βοσνίας, στρατιωτῶν, τὰ ὁποῖα κατετέθησαν καθὼς καὶ μετὰ τὸ ἀπὸ εἴκοσι τέσσαρας χιλιάδας τεσσαράκοντα ἀκτζέδες ὑπόλοιπον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ ἔνταλμα θὰ κατατεθῆ εἰς τὸ Θησαυροφυλάκιον, ἔχει διορισθῆ εἰς τὴν χηρεῦσαν θέσιν τοῦ κληρικοῦ Ἀθανασίου τῇ αἰτήσει του ὁ εἰρημένος κληρικὸς Γαβριήλ τοῦ Μιχαήλ καὶ τὴν

27ην τοῦ μηνὸς Ζιὺ - κααδὲ τοῦ ἔτους 1165 (1751) τῷ ἐχορηγήθη τὸ βεράτιον αὐτοῦ καὶ εἶναι καταχωρισμένον εἰς τὸ βιβλίον ἐπ' ὀνόματι τοῦ εἰρημένου κληρικοῦ Γαβριήλ τοῦ Μιχαήλ. Ἐπὶ τούτοις πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον καὶ Εὐδαιμονέστατον Σουλτάνον μου.

τῇ 8ῃ Μουχαρρέμ ἔτους Ἐγίρας 1166 (15 Νοεμβρίου 1752)

(ὑπογρ. δυσανάγνωστος)

Νὰ σημειωθῇ τὸ σχετικὸν ἀρχεῖον τοῦ Ἀξιούμιου Τεφτεράρη.

Ἐποβάλλω εὐλαβῶς ὅτι, ὡς ἀναφέρεται ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖον τοῦ τελέσματος τῶν Ἐπισκόπων, εἰς τὸ πατριαρχεῖον τοῦ Ἰπεκίου τοῦ Νομοῦ τῆς Ῥωμυλίας, μετὰ τὸ ἐτήσιον τέλοςμα τῶν ἐνεργήζοντα χιλιάδων ἀκτιζέδων, ἐξ ὧν οἱ ἐξήκοντα πέντε χιλιάδες ἐννεακόσιοι ἐξήκοντα ἀκτιζέδες διὰ τοὺς μισθοὺς τῶν οἰκογενειῶν τῶν στρατιωτῶν, τὸ ὑπόλοιπον ἐξ εἴκοσι τεσσάρων χιλιάδων τεσσαράκοντα ἀκτιζέδων διὰ τὸ δημόσιον Ταμεῖον μετὰ τὰ κατὰ τὰ εἰθισμένα ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων ἀκτιζέδων δῶρον αὐτοῦ, χρηρῶσαν ἀπὸ τὸν προκάτοχον κληρικὸν Ἀθανάσιον, εἶχε διοριθῆ ὁ κληρικὸς Γαβριήλ, υἱὸς τοῦ Μιχαήλ, καὶ τὸν μῆνα Ζιὺ - Κααδὲ τοῦ ἔτους 1165 (1752), καταβληθέντων τοῦ δώρου καὶ τῶν λοιπῶν ἐξόδων, εἶχε χορηγηθῆ αὐτῷ καὶ τὸ βεράτιόν του. Ὁ εἰρημένος κληρικὸς Γαβριήλ τοῦ Μιχαήλ, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου, προσβληθεὶς ἀπὸ σοβαρὰν ἀσθενείαν ἀπεβίωσε, προαἰσθανόμενος δὲ τὸν θάνατόν του ἔδωκεν ἐσφραγισμένην παρὰ τοῦ ἰδίου ἔγγραφον δήλωσιν, ὅτι, αὐτοθελήτως καὶ ὑπὲρ τοῦ αἰτοῦντος κληρικοῦ ἐτέρου Γαβριήλ, υἱοῦ τοῦ Νικολάου, καὶ ἤδη μητροπολίτου τῆς Ἐπαρχίας Νύσσης, παραιτεῖται ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅπως ὅσα ἐπὶ τῇ βίβσει γραμματίων του ἐδανείσθη διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ δώρου καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ βερατίου, ἀνελλιπῶς ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς δανειστάς του καὶ ἐάν ποτε μετὰ καιρὸν ἐμφανισθῶσι κληρονομοὶ καὶ διὰ τὸν πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων θάνατον τοῦ κληρονομουμένου των ἐγείρωσι τὴν ἀπαιτήσιν γὰ ἐπιστραφῶσιν αὐτοῖς τὰ προκαταβληθέντα ἐξοδά του γὰ μὴ συγκατατεθῇ εἰς τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν αὐτῶν, καὶ μάλιστα, ἐπειδὴ πρὸ πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου του παρέδωσε καὶ τὸ εἰς χεῖρας βεράτιον αὐτοῦ, ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ παραιτήσις τοῦ ἀποβιώσαντος διὰ τῆς ὑποβληθείσης ταπεινῆς αἰτήσεώς του ἰκετεύει τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ἵνα Αὐτῇ, τῇ ὡς ἄνω παραιτήσῃ καὶ ἀπὸ τῆς, ὡς εἴθισται, πρώτης τοῦ μηνὸς Μουχαρρέμ τοῦ ἔτους 1166 (1752), εὐδοκήσῃ γὰ διατάξῃ τὸν εἰς τὸ εἰρημένον πατριαρχεῖον διορισμὸν τούτου, ὅστις καὶ τὴν ὡς ἐλέχθη ἐνσφράγιστον παραιτήσιν κατέθεσε, καὶ γὰ χορηγηθῇ τὸ βεράτιόν του.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Μεγαλειότατον καὶ Εὐδαιμονέστατον Σουλτάνον μου.

(ὑπογραφή δυσανάγνωστος)

Συμφώνως μὲ τὰ σημειωθέντα διορίζεται.

Τῇ 13 Μουχαρρέμ 1166 (20 Νοεμβρίου 1752).
(ὑπογρ. δυσανάγνωστος)

Ἀυτοκρατορικῶν διατάγματι ἐγγράφῃ

τῇ 13 Μουχαρρέμ 1166 (20 Νοεμβρίου 1752)
Κατεχορίσθη.

Τὸ σχέδιον ἐν τῷ ἀρχείῳ.

Δῶρον τῷ δημοσίῳ.

Γρόσια Παράδες

= 833 = 13 =

Τῇ 15 Μουχαρρέμ 1166 (22 Νοεμβρίου 1752)

15 Μουχαρρέμ 1166 (1752)

Ἄλλος Γαβριήλ υἱὸς τοῦ Νικολάου κληρικός, πατριάρχης ἑτεροδόξων Ἰπεκίου καὶ τῆς περιφερείας αὐτοῦ.

Τὸ πατριαρχεῖον ἦτο ἐν χηρεία ἀπὸ τὸν Γαβριήλ, υἱὸν τοῦ Μιχαήλ, κληρικόν.

Κατεβλήθη τὸ δῶρον εἰς τὸ Θησαυροφυλάκιον.

Τὸ εἰρημένον πατριαρχεῖον ἀνετέθη εἰς τὸν ἕτερον κληρικὸν Γαβριήλ, υἱὸν τοῦ Νικολάου.

Τῇ αἰτήσῃ του τὴν 13ην Μουχαρρέμ 1166 (1752) αὐτοκρατορικῶν διατάγματι ἐχορηγήθη αὐτῷ τὸ βεράτιον.

Δῶρον δημοσίῳ

τοῦ Κράτους.

Μόνον διακόσια τριάκοντα τρία γρόσια νέα καὶ 13 παράδες.
(ὑπογρ. δυσανάγνωστος)

3.

Τακρίριον Γαβριήλ, ἀρχιεπισκόπου Ἰπεκίου, πρὸς τὸν Σουλτάνον.
(1171 = 1758)

Περίληψις. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἰπεκίου Γαβριήλ παρακαλεῖ τὸν Σουλτάνον, ὅπως διατάξῃ τὴν ἀπομάκρυνσιν καὶ ἀπομόνωσιν εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Καλαμπάκας τοῦ πρώην ἀρχιεπισκόπου Παΐσιου, ὅστις, περιοδεύων ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἰπεκίου, διεγείρει τοὺς ἐν αὐτῇ χριστιανοὺς καὶ παρῆρει πράγματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Γενικά Ἄρχεα τοῦ Κράτους: ἀριθ. Γεν. Εὐρετηρίου 270. Ἐν προτοτύπῳ, ἐπὶ χάρτου στυλποῦ διαστάσεων 0.375 × 0.257. Ἐπὶ τοῦ νότου, ἄνω ἀριστερῶ, ἡ σφραγὶς τοῦ ἀρχιεπισκόπου φέρουσα κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν: « ΓΑΒΡΙΗΛ ΕΛΕΩ

Θ(ΕΟ)Υ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΙΠΕΚΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ Π(ΑΤ)ΡΙΑΡΧΗΣ»,
 ἐν δὲ τῷ μέσῳ τὴν χρονολογίαν 1757 καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τουρκιστί.

Ἐὐδαιμονέστατος καὶ φιλόανθρωπος Σουλτάνος μου Ὑγιαίνου.

Ὁ ταπεινὸς θεράπων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τυγχάνω πατριαρχῆς τῶν Ῥωμαίων τοῦ Ἰπεκίου καὶ τῆς περιφερείας του. Ὁ προκατόχος μου Παῖσιος κληρικὸς δὲν εἶναι φιλήσυχος, περιοδεύων οὗτος ἀνὰ τὴν Ἐπαρχίαν Ἰπεκίου καὶ τὰ χωρία αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν ὁραγιάδων ὁραδιουργεῖ, βάλλει σκάνδαλα, ὑποκινεῖ αὐτοὺς εἰς ὅ,τι ἰκανὸν νὰ διαφθείρῃ, νὰ διεγείρῃ, νὰ ἐξάπτῃ, καὶ ἀπὸ τὰ δικαιώματα καὶ τοὺς δασμοὺς τοῦ Πατριαρχείου μου ἀνθαιρέτως εἰσπράττων ποικιλοτρόπως τολμᾷ νὰ δημιουργῇ ἀταξίαν καὶ ὡς τοιοῦτος φαῦλος τὴν ἡσυχίαν καὶ τῶν πτωχῶν ὁραγιάδων διαταράττει καὶ ἐμὲ τὸν ταπεινὸν θεράποντα τῆς Α. Μεγαλειότητος, παρὰ τὰ σεβαστὰ προνόμια, προσβάλλει καὶ ἀδικεῖ. Ἰκετεύω ὁθεν τὸν Εὐδαιμονέστατον Σουλτάνον μου ὅπως, κατὰ τὰ ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ τελέσματος τῶν Ἐπισκόπων σημειωμένα καὶ πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ὡς ἀνωτέρω ἐξασκουμένης ἀνθαιρεσίας, εὐδοκήσῃ νὰ διατάξῃ τὴν ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τοῦ Ἰπεκίου καὶ διὰ τοῦ τσαούση (κλητῆρος) ἀπομάκρυνσιν τοῦ εἰρημένου προκατόχου μου κληρικοῦ Παΐσιου καὶ τὴν μεταφορὰν τούτου καὶ διατριβὴν εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Καλαμπάκας τῆς Ἐπαρχίας Τρικκάλων. Ἐπὶ τούτοις πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Εὐδαιμονέστατον καὶ φιλόανθρωπον Σουλτάνον μου.

(Ἐπισθ.) Σφραγὶς	Ὁ ταπεινὸς θεράπων
Γαβριὴλ Πατριαρχῆς τῶν Ῥωμαίων	Γαβριήλ
Ἰπεκίου 1171 (1758)	Πατριαρχῆς Ῥωμαίων Ἰπεκίου
Νὰ ὑποβληθῶσι τὰ σχετικὰ ἐκ τοῦ Ἀρχείου.	

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν τηρουμένων βιβλίων, τὸ πατριαρχεῖον τῆς Ἐπαρχίας Ἰπεκίου καὶ τῆς περιφερείας του, μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ κληρικοῦ Παΐσιου, εἰς τὸν αἰτούντα κληρικὸν Γαβριὴλ ἀνετέθη καὶ τὴν 15ην τοῦ μηνὸς Ζιλ - Κααδὲ τοῦ ἔτους 1170 (1 Ἀυγούστου 1757) τὸ βεράτιον αὐτῶ ἐχορηγήθη, σαφῶς δὲ σημειοῦται εἰς τὰ ἀρχεῖα ὅτι πᾶσα αἴτησις τῶν πατριαρχῶν τοῦ Ἰπεκίου θὰ εἶναι ἐκτελέσιμος καὶ πᾶν ὅ,τι σχετιζόμενον μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θρησκευτικῆς συνηθείας των ζητηθῆ, θὰ τοῖς ἐπιτραπῆ. Ἐπὶ τούτοις πᾶσα προσταγὴ ἀπόκειται εἰς τὸν Εὐδαιμονέστατον καὶ φιλόανθρωπον Σουλτάνον μου.

τῆ 2 Ἀζεμαζι - ἐλ - ἀχῆρ 1171 (13 Φεβρουαρίου 1758)

Συμφώνως μὲ τὴν αἴτησιν καὶ τὰ παρὰ τοῦ ἀρχείου ἀναφερόμενα νὰ παραληφθῆ ὁ εἰρημένος καὶ εἰς τὸ Μοναστήριον νὰ σταλῆ.

Εἰς τὸν τσαούσην.

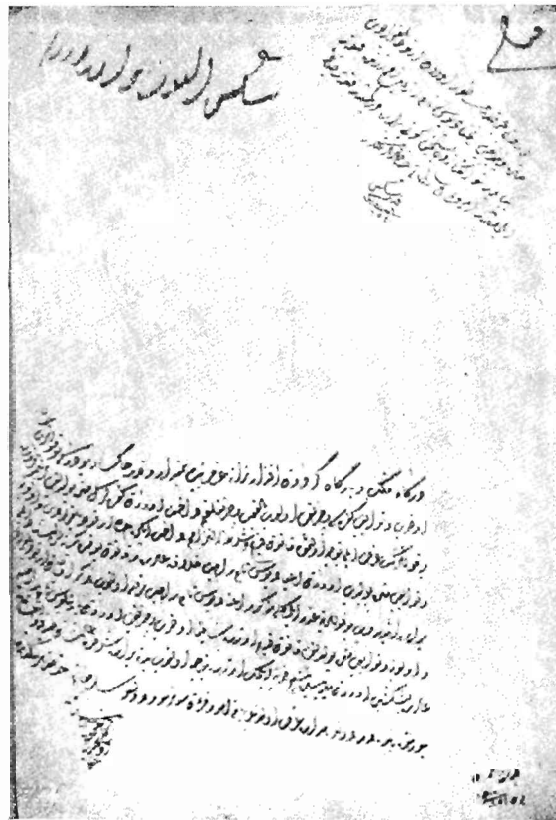
Βιβλιογραφία

Ἐκ τῆς πλουσίας περὶ τῆς ἱστορίας τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀχριδῶν καὶ Ἰπεκίου βιβλιογραφίας ἀναφέρομεν τὰ κατωτέρω δημοσιεύματα:

- Ἄνω νύμου, Περὶ τῆς αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχρίδος ἢ Βουλγαρίας ἐπικληθείσης, Πανδώρα, 10 (1859), σελ. 1-6, 84-89 κέ.
- Γρηγορίου, ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Πραγματεία περὶ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἐπὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1860.
- Zachariae von Lingenthal, Beiträge zur Geschichte der Bulgarischen Kirche, Mémoires de l'Académie impériale des Sciences de St-Petersbourg, 7η σειρὰ, τόμ. 8, ἀρ. 3 (ἐν Πετρούπολει, 1864).
- Π. Ἀραβαντινοῦ, Περὶ Ἀχρίδος, Πανδώρα, 18 (1867), σελ. 310-313, 327-330.
- Μ. Δήμιτσα, Διορθωτέα τινὰ τῶν περὶ Ἀχρίδος δημοσιευθέντων ἐν τῇ Πανδώρα, Πανδώρα, 19 (1868), σελ. 201-207, 365-270.
- [Gabriel bassa Crestovic], Τὰ κατὰ τὰς ἀρχιεπισκοπὰς Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου, ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1869.
- Ε. Golubinski, Ἱστορία τῆς Βουλγαρικῆς, τῆς Σερβικῆς καὶ τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Μόσχᾳ, 1871 (ῥωσιστί).
- Ἀμασειᾶς Ἀνθίμου [Ἀλεξούδη], Χρονολογικὸς Κατάλογος τῶν πάλαι ποτὲ ἀρχιεπισκόπων τῆς Ἀ' Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, 9 (1888), σελ. 158-160.
- Τοῦ αὐτοῦ, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν σχέσεων, Αὐτόφθι, τόμ. 9 (8 Φεβρουαρίου 1889), σελ. 117-118.
- Ε. Legrand, Une bulle inédite de Gabriel patriarche d'Achrida, Revue des études grecques, 4 (1891), σελ. 182-188.
- Μ. Δήμιτσα, Ἐν ἀνέκδοτον ἐγγραφον (βούαλα γρ. βούλλα) τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πατριάρχου τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Γαβριήλ, Σωτήρ, 14 (1891), σελ. 267-275.
- Ἀνθίμου Ἀλεξούδη, Συνοδικαὶ πράξεις τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας, 4 (1892), σελ. 547-573.
- Τοῦ αὐτοῦ, Δύο ἐπιγραφαὶ ἐξ Ἀχρίδος, Αὐτόφθι, σελ. 573-574.
- Η. Gelzer, Ungedruckte und wenig bekannte Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche. Byz. Zeitschrift, 2 (1893), σελ. 40 κέ.
- Ἀμασειᾶς Ἀνθίμου [Ἀλεξούδη], Ὁ Ἀχριδῶν Γαβριήλ, Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, 14 (5 Αὐγ. 1894), σελ. 172-173.
- Ἀ. Παπαδοπούλου — Κεραμέως, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχιεπισκοπῶν Ἀχρίδος καὶ Ἰπεκίου, Βυζαντινὰ Χρονικὰ Πετρούπολεως, τόμ. 3 (1896), σελ. 118-120.
- Η. Gelzer, Ungedruckte und ungenügend veröffentlichte Texte der Notitiae episcopatum, Abhandlungen der K. Bayer. Akademie der Wiss. I. Cl. XXI Bd, III Abt. Μόναχον, 1900).

- H. Gelzer, Der Patriarchat von Achrida. ἐν Λιψία, 1902. Βλ. καὶ τὴν μακρὰν βιβλιοκρισίαν τοῦ C. Jirecek, ἐν Byz. Zeitschrift, 12 (1903), σ. 192-202.
- H. Gelzer, Der wiederaufgefundene Kodex des hl. Klemens und andere auf den Patriarchat Achrida bezügliche Urkundensammlungen. Abdruck aus den Berichten der philologisch-historischen Klasse der Königl. Sächs. Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig, Sitzung vom 7. Februar 1903.
- Ἀρχιεπισκόπου Καλλινίκου Δελικάνη, Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τόμος τρίτος, ἧτοι τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεπιφυλακίου σφζόμενα ἐπίσημα ἐκκλησιαστικά ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ῥωσσίας, Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, Σερβίας, Ἀχριδῶν καὶ Πεζίου 1564-1863, οἷς προστίθεται ἱστορικὴ μελέτη περὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1905).
- Ἀ. Παπαδοπούλου — Κεραμέως, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, Ἀφιέρωμα εἰς Λαμάνοκην, ἐν Πετρούπολει, 1905 (δὲν εἶδα τὸ δημοσίευμα τοῦτο).
- Γεωργίου Δ. Παλάστζεφ, Περιληπτικὴ πραγματεία περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἐν Σόφια, 1906.
- S. Vaillhé, ἄρθρον Achrida. ἐν τῷ Dictionnaire d' Histoire et de Géographie ecclésiastiques, Α' (1912), στ. 322-332 (μετὰ βιβλιογραφίας).
- Μητροπ. Χρυσ. Παπαδοπούλου, Κοσμᾶς Μαρουδῆς Μητροπολίτης Κιτίου Ἐπίτροπος Ἀχριδῶν Μητροπολίτης Δυρραχίου (15 Ἰουλίου 1643-15 Ἰανουαρίου 1702), Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ, ἔτος Β' (τεῦχος 31, 15 Ἀπριλίου 1912), σελ. 203-208.
- Π. Ζερέντη, Γαβριήλ ὁ Ἀχριδῶν, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, 2 (1918), σελ. 153-157.
- Ἀρχιμ. Γεορμανοῦ Χρηστίδου, Ἰουστινιανὴ Α' Λυχνιδός, Ἀχρίς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, 4 (1920), σελ. 217-223.
- N. Milev, Ὁ πατριάρχης Ἀχριδῶν Ἀθανάσιος καὶ ἡ περιοδεία αὐτοῦ εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν (1597-1615), Izvestija na istoriceskoto Druzestvo v Sofia, 5 (1922), σελ. 113-128.
- Π. Ζερέντη, Ἰγνάτιος ὁ ἀπὸ Ἀχριδῶν πρόεδρος Χίου, Χιακὰ Χρονικά, 6 (1926), σελ. 106-125.
- N. Mouchmou, Deux molybdo bulles des archevêques d' Ochrida, Revue Macédonienne, 3 (1927), σελ. 71-74 καὶ 160-161 (βουλγ. μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως).
- M. Lascaris, Joachim, métropolitte de Moldavie, et les relations de l'Église moldave avec le Patriarchat de Pec et l' archevêché d' Achris au XVe Siècle, Extrait du Bulletin de la Section historique de l' Académie Roumaine, 13 (ἐν Βουκουρεστίῳ, 1927).
- I. Snegarov, La suppression du Patriarchat d' Okhrida et l' influence de l' hellénisme en Bulgarie, Revue macédonienne, τόμ. 2, τεῦχος 3 (1926), σελ. 65-110 (βουλγ. μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως).
- I. Snegarov, Istoria na Ochridskata Archiepiskopija, τόμ. Α' (ἐν Σόφια, 1924), τόμ. Β' (ἐν Σόφια, 1932).
- I. Snegarov, La ville d' Ohrida Aperçu historique, Revue macédonienne, τόμ. 4, τεῦχος α' (1928), σελ. 91-138, τεῦχος β', σελ. 65-98, τεῦχος γ', σελ. 57-88. (βουλγ. μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως).

- I. Trifonov, Les rapports de l' Eglise Serbe d' Ipek avec l' Eglise d' Okhrida dans les premiers temps de la domination turque, Revue macédonienne, τόμ. 4, τεύχος δ' (1928), σελ. 43 κέ. (βουλγ. μετὰ γαλλ. περιλήψεως).
- I. Trifonov, La dépendance de l' Eglise moldave de celle d' Okhrida dans la première moitié du XVe Siècle, Revue macédonienne, τόμ. 5, τεύχος α' (1929), σελ. 45 κέ. (βουλγ. μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως).
- I. S negarov, La situation de l' Eglise d' Okhrida depuis la chute d' Okhrida sous les Turcs (1399) jusqu' à 1557, Revue macédonienne, τόμ. 5 (1929) τεύχος γ', σελ. 1 κέ., τεύχος δ', σελ. 1 κέ. (βουλγ. μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως).
- I. S negarov, La dépendance de l' Eglise de Moldavie de celle d' Okhrida au XVe Siècle, Αὐτόθι, σελ. 45 κέ.
- V. N. Zlatarski, Prima justiniana im Titel des Bulgarischen Erzbischofs von Achrida, Byz. Zeitschrift, 30 (1929-1930), σελ. 484-489.
- I. S negarov, Νέον ἀντίγραφον τοῦ κώδικος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, Θεολογία, 8 (1930), σελ. 356-362.
- M. Lascaris, Le Patriarcat de Pec a-t-il été reconnu par l' Eglise de Constantinople en 1375?, Mélanges Charles Diehl, τόμ. A' (Παρίσιος, 1930), σελ. 171-175.
- A. Ζώη, Διαθήκη Πορφυρίου ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν τοῦ Παλαιολόγου, Μεσαιωνικά Γράμματα, 1 (1931), σελ. 142-145.
- B. A. Μυστακίδου, Δύο ἀρχιεπίσκοποι Ἀχριδῶν (πρώτης Ἰουστινιανῆς) ἐν Τυβίγγη παρὰ Μαρτίνῳ τῷ Κρουσίῳ, Γαβριήλ (1587) καὶ Ἀθανάσιος (1599) καὶ ὁ σὺν αὐτοῖς Πελαγονίας Ἱερεμίας, Θεολογία, 9 (1931), σελ. 68-79, 153-170, 336-339, τόμ. 10 (1932), σελ. 64-74, 143-155.
- A. P. Péchayre, L' archevêché d' Ochrida de 1394 à 1767, Echos d' Orient, 1936, σελ. 183 κέ., 1937, σελ. 398 κέ.
- B. Granic, Kirchenrechtliche Glossen zu den vom Kaiser Basileios II. dem autokephalen Erzbistum von Achrida verliehenen Privilegien, Byzantion, 12 (1937), σελ. 395 κέ.
- A. P. Péchayre, Zosime d' Ochrida et de Sisanion. Ses relations avec l' Autriche et ses différents séjours à Ochrida, Echos d' Orient, τόμ. 37 (1938), σελ. 141-162.
- A. P. Péchayre, La succession épiscopale d' Ochrida. Gabriel et Théodule, 1582-1588, Echos d' Orient, 38 (1939), σελ. 35-36.
- A. P. Péchayre, La lettre du prince Eugène à Zosime d' Ochrida et Sisanion en 1715, Αὐτόθι, σελ. 57-69.
- I. S negarov, Un document d' Ohrid, Revue macédonienne, τόμ. 11, τεύχος γ'-δ' (1939), σελ. 113-127 (βουλγ. μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως).

Εἰκ. 1. Ταζιρίτιον Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδος Γερμανοῦ τοῦ 1689

Εἰκ. 2. Σφραγὶς Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδος Γερμανοῦ

Εἰκ. 3. Σφραγὶς Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδος Ραφαήλ

Εικ. 4. Σφραγίς Ἀρχιεπισκόπου
Ἀγίδος Ἰωάσαφ

Εικ. 5. Σφραγίς Ἀρχιεπισκόπου
Ἰπεκίου Γαβριήλ